REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA ŠOLSTVO IN ŠPORT

Tatjana Černač Stupar

EVIDENTIRANJE MATERIALA, BLAGA IN STORITEV

Program: EKONOMSKI TEHNIK
Modul: MATERIALNO KNJIGOVODSTVO
Vsebinski sklop: EVIDENTIRANJE BLAGA IN STORITEV

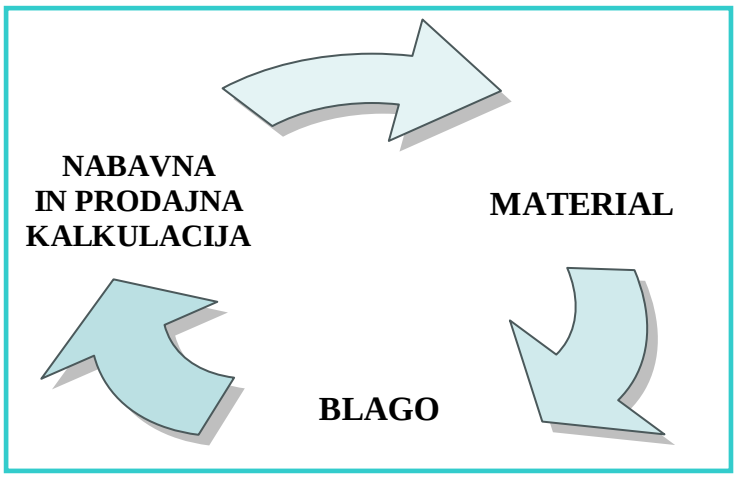

Ljubljana, maj 2010

Srednje strokovno izobraževanje

Program: **Ekonomski tehnik**
Modul: **Materialno knjigovodstvo**
Vsebinski sklop: **Evidenca blaga in storitev**

Naslov učnega gradiva
Evidenca materiala, blaga in storitev

Ključne besede: **kalkulacija, neposredna metoda, posredna metoda, nabava, poraba, kalo, presežek, primanjkljaj, prodaja, prejeti račun, izdani račun, potrošniški kredit, gotovina**

Seznam kompetenc, ki jih zajema učno gradivo:
EBS 1 Sestavljanje nabavne in prodajne kalkulacije.
EBS 2 Knjiženje nabave materiala in blaga.
EBS 3 Knjiženje prodaje blaga, materiala in storitev.

CIP - Kataložni zapis o publikaciji
Narodna in univerzitetna knjižnica, Ljubljana

657.421.1(075.3)(0.034.2)

ČERNAČ Stupar, Tatjana
Evidentiranje materiala, blaga in storitev [Elektronski vir] /
Tatjana Černač Stupar. - El. knjiga. - Ljubljana : GZS, Center za poslovno usposabljanje, 2010. - (Srednje strokovno izobraževanje. Program Ekonomski tehnik. Modul Materialno knjigovodstvo. Vsebinski sklop Evidentiranje blaga in storitev)

Način dostopa (URL): http://www.unisvet.si/index/index/activityId/44. - Projekt UNISVET

ISBN 978-961-6413-38-1

251371520

Avtorica: **Tatjana Černač Stupar**
Recenzentka: **Damjana Lovrenčič**
Lektorica: **Breda Švara**

Založnik: **GZS Ljubljana, Center za poslovno usposabljanje**
Projekt unisVET
URL: http://www.unisvet.si/index/index/activityId/44

Kraj in datum: **Ljubljana, maj 2010**

To delo je ponujeno pod licenco Creative Commons:
Priznanje avtorstva – Nekomercialno - Deljenje pod enakimi pogoji.

Učno gradivo je nastalo v okviru projekta unisVET Uvajanje novih izobraževalnih programov v srednjem poklicnem in strokovnem izobraževanju s področja storitev za obdobje 2008–2012, ki ga sofinancirata Evropska unija preko Evropskega socialnega sklada in Ministrstvo Republike Slovenije za šolstvo in šport. Operacija se izvaja v okviru operativnega programa razvoja človeških virov za obdobje 2007–2013, razvojne prioritete: Razvoj človeških virov in vseživljenjskega učenja, prednostna usmeritev Izboljšanje kakovosti in učinkovitosti sistemov izobraževanja in usposabljanja.

Vsebina gradiva v nobenem primeru ne odraža mnenja Evropske unije. Odgovornost za vsebino nosi avtor.

NAGOVOR AVTORICE

Modul Materialno knjigovodstvo zajema tri vsebinske sklope: Denarno poslovanje, Evidentiranje blaga in storitev in Računovodenje proizvodnje. Odločila sem se, da bom pripravila gradivo za dijake za vsebinski sklop Evidentiranje blaga in storitev.

V vsebinski sklop evidentiranje blaga in storitev sodi nabava in poraba materiala, nabava in prodaja blaga ter prodaja storitev. Evidence se vodijo po časovnem zaporedju, tako da je omogočen vpogled in nadzor nad opravljeno nabavo in prodajo kratkoročnih sredstev ter opravljenimi storitvami.

Pravilno evidentiranje nabave in porabe kratkoročnih sredstev omogoča enostavno in sprotno računovodsko poročanje in dviguje pomen računovodstva za njegove uporabnike. V gradivu bodo predstavljeni postopki, ki omogočajo enostavno in natančno delo v zvezi z evidentiranjem. Te primere bodo dijaki lahko uporabili pri svojem delu v šoli in doma.

Za evidentiranje blaga, materiala in storitev imajo podjetja na voljo različne računalniške programe. V šoli lahko dijaki za reševanje knjigovodskih nalog uporabljajo program Minimaks ali druge prilagojene programe.

KAZALO VSEBINE

1. UVOD ... 1
2. ZALOGE MATERIALA IN SUROVIN ... 1
2.1 KNJIGOVODSKE LISTINE, KI SPREMLJAJO MATERIAL ... 1
2.2 VRAČUNANI NEPOSREDNI STROŠKI NABAVE ... 2
2.2.1 KNJIŽENJE VRAČUNANIH NEPOSREDNIH STROŠKOV NABAVE ... 2
2.3 RAZVID MATERIALA ... 3
2.3.1 RAZVID V SKLADIŠČU ... 3
2.3.2 RAZVID V MATERIALNEM KNJIGOVODSTVU ... 3
2.3.3 RAZVID V FINANČNEM KNJIGOVODSTVU ... 4
2.4 NABAVA MATERIALA ... 4
2.4.1 RAZVID NABAVE MATERIALA ... 4
2.5 PORABA MATERIALA ... 11
2.6 POPISNE RAZLIKE SUROVIN IN MATERIALA ... 19
2.6.1 PRIMANJKLJAJ V PREDVIDENIH MEJAH ... 19
2.6.2 PRIMANJKLJAJ (KALO) NAD PREDPISANO MEJO ... 19
2.6.3 PRIMANJKLJAJ MATERIALA – OBREMENITEV ZAPOSLENEGA ... 20
2.6.4 PRESEŽEK MATERIALA ... 20
3. ZALOGE BLAGA ... 23
3.1 NAČINI VODENJA ZALOG BLAGA V TRGOVINI ... 23
3.1.1 VODENJE ZALOG PO NABAVNI VREDNOSTI ... 23
3.1.2 VODENJE ZALOG PO PRODAJNI VREDNOSTI ... 23
3.1.3 VODENJE ZALOG PO PRODAJNI VREDNOSTI Z DDV ... 23
3.1.4 TRGOVINSKA KALKULACIJA ... 24
3.2 NABAVA BLAGA V SKLADIŠČU ... 25
3.2.1 ZALOGE BLAGA V SKLADIŠČU PO NABAVNI CENI ... 25
Zgled 1: Neposredno na konto 660 – Blago v skladišču ... 25
3.2.2 ZALOGE BLAGA V SKLADIŠČU PO PRODAJNI CENI ... 29
3.3 PRODAJA BLAGA IZ SKLADIŠČA ... 31
3.3.1 KALKULACIJA PRODAJE BLAGA ... 31
3.3.2 IZDAN RAČUN ZA PRODANO BLAGO ... 31
3.3.3 SKLADIŠČNA ODDAJNICA BLAGA ... 31
3.3.4 KNJIŽENJE PRODAJE BLAGA – ZALOGE PO NABAVNI CENI ... 31
3.3.5 KNJIŽENJE PRODAJE BLAGA – ZALOGE PO PRODAJNI CENI ... 32
3.4 BLAGO V PRODAJALNI ... 34
3.5 NABAVA BLAGA V PRODAJALNI ... 34
3.5.1 NABAVA BLAGA – NEPOSREDNA METODA ... 34
3.5.2 NABAVA BLAGA – POSREDNA METODA ... 37
3.6 PRODAJA BLAGA V PRODAJALNI ... 39
3.6.1 ZMANJŠANJE ZALOGE BLAGA V PRODAJALNI ... 39
3.6.2 PRODAJA BLAGA V PRODAJALNI, IZDANI RAČUN ... 40
3.6.3 PRODAJA ZA GOTOVINO, ČEKE, PLAČILNE KARTICE ... 40
3.6.4 PRODAJA NA BLAGOVNI KREDIT ... 41
3.6.5 PRODAJA NA POTROŠNIŠKI KREDIT ... 41
3.7 PREMIK BLAGA IZ SKLADIŠČA V PRODAJALNO ... 43
3.7.1 ZALOGE BLAGA V SKLADIŠČU PO NABAVNI VREDNOSTI ... 44
3.7.2 ZALOGE BLAGA V SKLADIŠČU PO PRODAJNI VREDNOSTI ... 44

1. UVOD

V gradivu so štiri poglavja:
- Zaloge materiala in surovin,
- Blago v skladišču,
- Blago v prodajalni in
- Prodaja storitev.

Zaloge materiala in trgovskega blaga so vrednotene po nabavnih cenah. Nabavna cena je sestavljena iz **nakupne cene** (cena pri dobavitelju materiala in trgovskega blaga, zmanjšana za popuste), **nabavnih stroškov** (prevozni stroški, stroški razkladanja, prekladanja in nakladanja, prevoznega zavarovanja, posebej zaračunane embalaže, stroškov posredniških agencij, itd.) in drugih dajatev.
Uporablja se lahko metoda zaporednih cen (FIFO) ali metoda tehtanih povprečnih cen vključno z metodo drsečih povprečnih cen.
Obvezna je oslabitev zalog, če knjigovodska vrednost presega tržno. Zmanjšanje vrednosti zalog bremeni ustrezne poslovne odhodke.

2. ZALOGE MATERIALA IN SUROVIN

Material je del kratkoročnih sredstev, ki se v poslovnem procesu porabi ali popolnoma preoblikuje, tako da njegova vrednost prehaja v učinke poslovnega procesa (v proizvajalni dejavnosti v proizvode). Med zaloge materiala štejemo količine materiala v skladišču, dodelavi, predelavi in na poti. Material na poti je material, ki je že bil prevzet (v skladišču dobavitelja), v skladišče kupca pa še ni prispel. Z zalogami materiala mislimo tudi zaloge embalaže ter zaloge drobnega inventarja, katerega doba koristnosti je krajša od enega leta, lahko pa tudi drobnega inventarja z dobo koristnosti, daljšo od enega leta, katerega posamična vrednost ne presega 500,00 EUR. Vodi se v razredu 3, tako kot določa kontni načrt za gospodarske družbe, ki ga je pripravil Slovenski inštitut za revizijo in je objavljen v Uradnem listu Republike Slovenije.

2.1 KNJIGOVODSKE LISTINE, KI SPREMLJAJO MATERIAL

Pri nabavi materiala, ko prispeli material prevzame skladiščnik, le-ta ob prevzemu sestavi **prevzemnico** materiala. Material pregleda, ugotovi, ali ustreza navedbam na listini. Spremne listine so običajno dobavnice, tovorni listi, odpremnice itd. Iz teh listin morajo biti razvidni podatki o pošiljatelju, vrsti materiala, ceni, količini in načinu dobave. Prevzemnico materiala podpiše tako skladiščnik kot dobavitelj.

Pri oddaji materiala v proizvodnjo sestavi skladiščnik **oddajnico** materiala. Podpišeta jo skladiščnik in oseba, ki je prevzela material. Pri oddaji neporabljenega materiala v proizvodnji nazaj v skladišče se sestavi **povratnica** materiala.

2.2 VRAČUNANI NEPOSREDNI STROŠKI NABAVE

Neposredne stroške nabave spremljamo po:

- **dejanski višini** – nastanejo na podlagi dejanskih knjigovodskih listin,
- **načrtovani višini** – vračunani predvideni stroški nabave; nastanejo, ker stroški nakupa še niso poznani, vendar bi radi material takoj ponudili kupcu. Vračunamo jih lahko v določenem odstotku (%) od čiste kupne vrednosti (ČKV).

2.2.1 KNJIŽENJE VRAČUNANIH NEPOSREDNIH STROŠKOV NABAVE

Neposredne stroške nabave vodimo na kontu **290** – Vnaprej vračunani stroški.

1. Vračunavanje neposrednih stroškov nabavljenega materiala 50,00 €.
2. Dejanski neposredni stroški nabave materiala po prejetem računu 70,00 € + 20 % DDV.
3. Poračun **premalo** vračunanih stroškov nabave, pri čemer velja znesek prejetega računa.

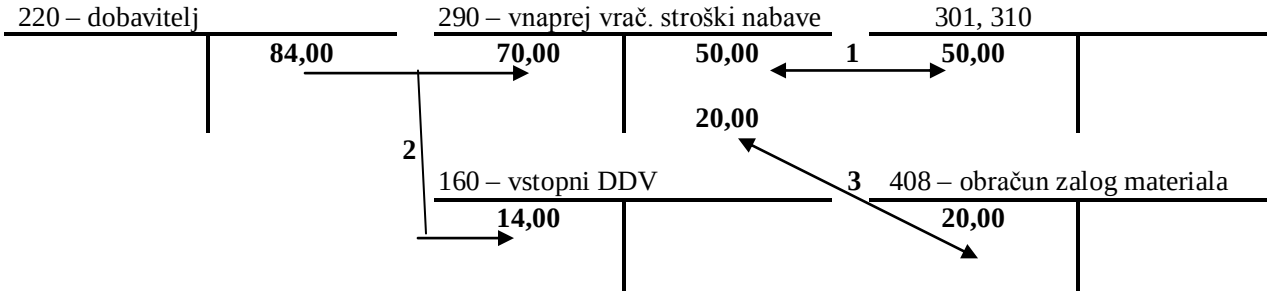

4. Poračun **preveč** vračunanih stroškov, pri čemer velja znesek prejetega računa.

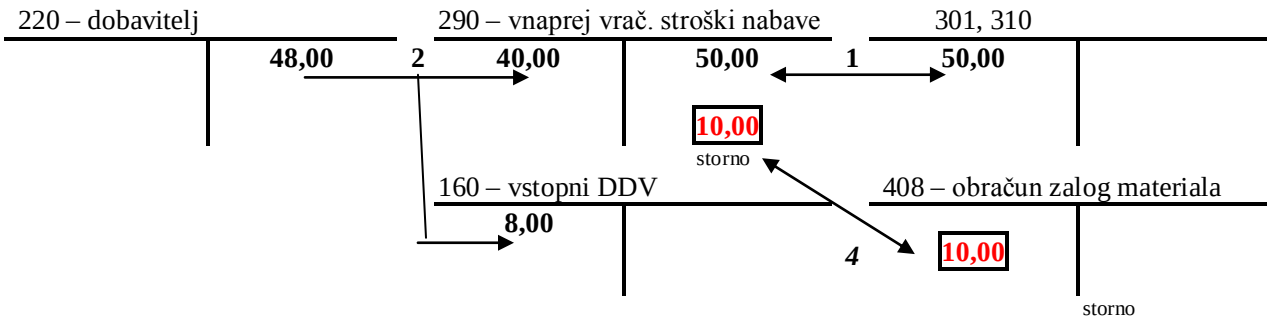

2.3 RAZVID MATERIALA

Podjetje vodi razvid (evidenco) materiala v:

- **skladišču** (po količini in vrsti materiala),
- **materialnem knjigovodstvu** (količinsko in vrednostno po vrsti materiala) in
- **finančnem knjigovodstvu** v glavni knjigi samo vrednostno za vse vrste materiala.

2.3.1 RAZVID V SKLADIŠČU

Kartica materiala v skladišču

Datum	TEM	BESEDILO	KOLIČINA v m^3		
			PREJEM	ODDAJA	ZALOGA
1. 9.	T-1	Zaloga			100
7. 9.	P-1	Nabava	700		800
18. 9.	O-1	Poraba		550	250

* P – prevzemnica materiala * O – oddajnica materiala

2.3.2 RAZVID V MATERIALNEM KNJIGOVODSTVU

SRS 39 predpisuje obvezno vodenje materialnega knjigovodstva, če se material zadržuje v zalogah; pri tem veljajo posebna pravila vrednotenja tako nabave kot porabe in samih zalog.

Ob prevzemu materiala se sestavi prevzemnica materiala oz. prevzemni dokument, s katerim se skladišče obremeni in je hkrati osnova za določitev vrednosti enote materiala v zalogi.

Enota materiala v zalogi se po SRS 39 po začetnem prepoznanju ovrednoti po nabavni ceni, to je po nakupni ceni, zmanjšani za popuste ter povečani za odvisne stroške nabave.

Kartica v materialnem knjigovodstvu

Analitični konto zaloge Št. konta 310/A

Datum	TEM	BESEDILO	KOLIČINA v m^3			CENA	VREDNOST v EUR		
			PREJEM	ODDAJA	ZALOGA		BREME	DOBRO	SALDO
1. 9.	T-1	Zaloga			900	53,00			47.700,00
7. 9.	P-1	Nabava	700		1600	58,00	40.600,00		88.300,00
18. 9.	O-1	Poraba		550	1050	55,19		30.354,50	57.945,50

* P – prevzemnica materiala * O – oddajnica materiala

2.3.3 RAZVID V FINANČNEM KNJIGOVODSTVU

Knjiženje v glavni knjigi – samo vrednostno

Z. št.	VSEBINA	IME KONTA	ŠIFRA	V BREME	V DOBRO
0.	Začetno stanje	TRR	110	50.000,00	
		Material v skladišču	310	47.700,00	
		Osnovni kapital	900		97.700,00
1.	Prejeti račun za nabavljen material	Material v skladišču	310	40.600,00	
		Vstopni DDV	160	8.120,00	
		Obvez. do dobavitelja	220		48.720,00
2.	Poraba materiala	Stroški materiala	400	30.354,50	
		Material v skladišču	310		30.354,50

2.4 NABAVA MATERIALA

Ob nabavi se zaloge surovin in materiala vrednotijo po nabavni ceni, ki jo sestavljajo:

a) nakupna cena, (fakturna cena, ki je razvidna iz prejetega računa dobavitelja) zmanjšana za popuste, ki so odobreni takoj ob nabavi. Kasneje odobreni popusti zmanjšujejo vrednost zaloge materiala, če smo pa material že porabili, pa povečujejo stroške.

b) uvozne in nevračljive nakupne dajatve (del DDV-ja, ki se ne povrne);

c) neposredni nabavni stroški (zaračunani stroški prevoza do skladišča, transportno zavarovanje, nakladanje in razkladanje, preizkušanje in analiziranje materiala, posebej zaračunana embalaža ter drugi). Poudarek je na zaračunanih stroških, to je stroških, ki so dokumentirani in za katere smo prejeli račune.

2.4.1 RAZVID NABAVE MATERIALA

Razvid nabave materiala se lahko evidentira:

a) **neposredno,** tako da se knjiži nabavo materiala neposredno na konto 310 – Zaloga materiala. Tak način uporabljajo podjetja, ki imajo manjše število nabav, ali v primeru, ko ni neposrednih nabavnih stroškov (franko kupec).

b) **posredno** s konti nabave materiala s pomočjo kontov skupine 30 (300 – Vrednost materiala po obračunu dobavitelja in 301 – Odvisni stroški nabave materiala) in v primeru, ko so zbrani vsi računi v zvezi z nabavljenim materialom, se na konto 310 – Zaloga materiala prenese preko konta 309 – Obračun nabave materiala. Konti skupine 30 se zaprejo le na koncu leta, da imajo končno stanje (saldo) nič. Praviloma na ta način knjižijo v večini podjetij in pri večjem številu nabav v določenem obračunskem obdobju.

KONTIRANJE NABAVE PO NEPOSREDNI METODI

Potrebno je izdelati kalkulacijo, ki jo izdelamo na podlagi knjigovodskih listin. Zaloga materiala na kontu 310 se poveča po nabavni vrednosti (NV).

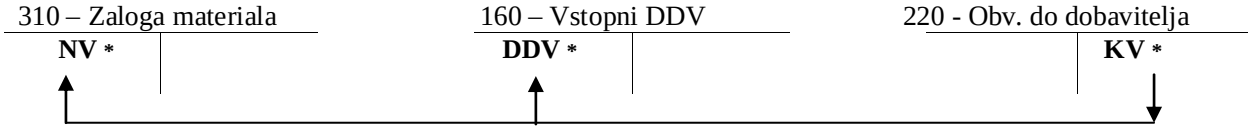

* NV – nabavna vrednost * DDV – davek na dodano vrednost * KV – nakupna vrednost

Zgled

Podjetje prejme 9. oktobra od dobavitelja, ki je zavezanec za DDV, 650 kosov materiala A po 36,00 €/kos in mu že na računu prizna 10 % popusta. Obračunaj 20 % DDV.

Kalkulacija nabavne vrednosti in nabavne cene materiala A

		VREDNOST
Zaračunana cena po dobaviteljevem računu	(650 kos x 36,00 €)	23.400,00
- 10 % priznani popusti		2.340,00
= **Nakupna vrednost (ČKV)**	(650 kos x **32,40** €)	21.060,00
+ 20 % vstopni DDV		4.212,00
= **Kupna vrednost (KV)**		25.272,00
+ stroški nabave z DDV (prejeti račun)		120,00
- 20 % vstopni DDV		20,00
= **Nabavna vrednost (NV)**		21.160,00

Nabavna cena/kos = 21.160,00 : 650 =32,55 €/kos

Materialno knjigovodstvo

Datum	**BESEDILO**	**KOLIČINA v kosih**			**CENA**	**VREDNOST v EUR**		
		PREJEM	**ODDAJA**	**ZALOGA**		**V BREME**	**V DOBRO**	**SALDO**
9. 10.	nabava	650		650	32,55	21.160,00		21.160,00

Razvid nabave v glavni knjigi po neposredni metodi

Z. št.	**VSEBINA**	**IME KONTA**	**ŠIFRA**	**V BREME**	**V DOBRO**
1.	Račun za nabavljen material	Zaloga materiala	310	21.160,00	
		Vstopni DDV	160	4.232,00	
		Dobavitelj	220		25.392,00

VAJA 1 – Knjižite nabavo materiala na konte po neposredni metodi. Izračunajte nabavno vrednost.

1	**Kupna vrednost (KV) –** PR dobavitelja	**6.000,00**
2	- 20 % vstopni DDV	_____
3	= **Nakupna vrednost (ČKV)**	_____
4	+ vračunani stroški nabave 1,5 % ČKV	_____
5	= **Nabavna vrednost** (3+ 4)	_____

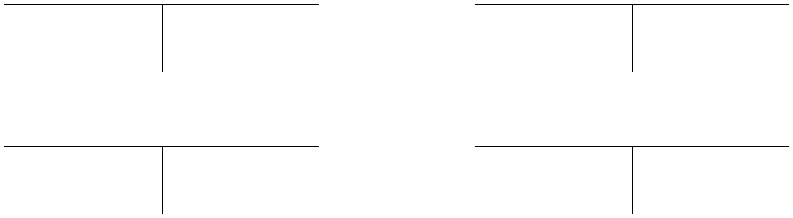

*PR=prejeti račun *KV=kupna vrednost z DDV *ČKV=čista kupna vrednost

VAJA 2 – Sestavite naslednjo kalkulacijo in knjižite nabavo materiala po neposredni metodi.

Z. št.	VSEBINA	IME KONTA	ŠIFRA	V BREME	V DOBRO
1.	KV 3.500,00 - 20 % DDV _____ ČKV _____ +NS z DDV 120,00 - 20% DDV _____ NV _____				

Izračunajte nabavno ceno, če ste kupili 20 kg materiala.

NC =

*KV –kupna vrednost *ČKV –čista kupna vrednost * NV – nabavna vrednost * NC – nabavna cena

VAJA 3 – Izračun nabavne cene

Podjetje nabavi 550 kg materiala v skupni vrednosti 4.326,85 EUR z vračunanim 20 % DDV. Predvideni stroški nabave blaga znašajo 2,00 €/kg. Izračunaj, koliko znaša nabavna cena za 1 kg materiala .

KONTIRANJE NABAVE PO POSREDNI METODI

Kontiranje lahko poteka posredno, in sicer prek kontov nabave v skupini **30 – Obračun nabave surovin in materiala**, kjer obremenjujemo posamične konte za nakupno vrednost po računih dobaviteljev, za odvisne stroške nabave, davščine itd.

Pri tem načinu prek posebnega konta za obračun nabave prenesemo material v skladišče materiala na konte skupine 31. Takšen način evidentiranja je priporočljiv, kadar imamo opraviti z nabavo surovin in materiala, pri kateri je poleg nabavne vrednosti materiala tudi več vrst odvisnih stroškov. Računi prihajajo postopoma.

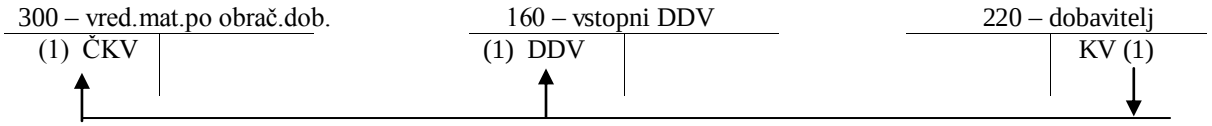

1) PR za nabavljen material

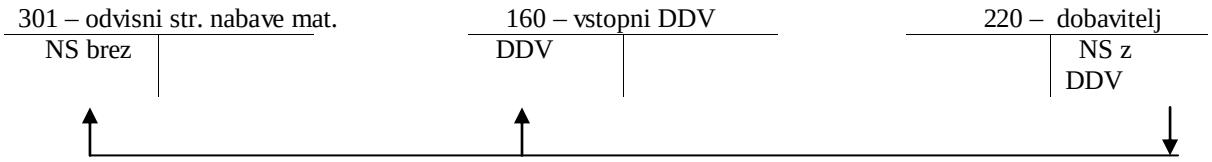

2) PR za stroške nabave materiala

3) Obračun nabave materiala in skladiščenje po NV

*NS – nabavni stroški * PR – prejeti račun *ČKV – nakupna cena brez DDV *KV – kupna cena z DDV

Zgled

Podjetje prejme 14. januarja od dobavitelja, ki je zavezanec za DDV, 10.000 kg materiala po 8,00 €/kg. Dobavitelj mu zaračuna še 20 % DDV. Za prevoz prejme račun za 3.600,00 € z vračunanim 20 % DDV. Stroški embaliranja znašajo 3 % od vrednosti računa materiala brez DDV. 21. januarja prejme račun 2.600,00 € za stroške embaliranja, obračunaj še 20 % DDV.

Kalkulacija nabavne vrednosti in nabavne cene materiala

1.	**Kupna vrednost**	96.000,00
2.	- 20 % vstopni DDV	16.000,00
3.	**=Čista kupna vrednost** (10.000 x 8,00)	80.000,00
4.	+ stroški prevoza z DDV	3.600,00
5.	- 20 % DDV stroškov prevoza	600,00
6.	+ 3 % načrtovani stroški embaliranja (3 % od ČKV)	2.400,00
7.	**= Nabavna vrednost**	**85.400,00**
8.	**Nabavna cena/kg** = 85.400,00 : 10.000	**8,54**

Razvid v materialnem knjigovodstvu

Datum	BESEDILO	KOLIČINA v kg			CENA	VREDNOST v EUR		
		PREJEM	ODDAJA	ZALOGA		BREME	DOBRO	SALDO
jan.	nabava	10000		10000	8,54	85.400,00		85.400,00

Razvid nabave pločevine v glavni knjigi po posredni metodi

Z. št.	VSEBINA	IME KONTA	ŠIFRA	V BREME	V DOBRO
1.	PR za nabavljen material	Vred. mat. po obrač. dob.	300	80.000,00	
		Vstopni DDV	160	16.000,00	
		Dobavitelj	220		96.000,00
2.	PR za prevoz materiala	Odvisni str. nabave	301	3.000,00	
		Vstopni DDV	160	600,00	
		Dobavitelj	220		3.600,00
3.	Vračunani stroški embaliranja mat.	Odvisni str. nabave	301	2.400,00	
		Vrač. stroški nabave	290		2.400,00
4.	Obračun nabave materiala	Zaloga materiala	310	85.400,00	
		Obračun nabave	309		85.400,00
5.	PR za stroške embaliranja 21. januarja	Vrač. stroški nabave	290	2.600,00	
		Vstopni DDV	160	520,00	
		Dobavitelj	220		3.120,00
6.	Poračun premalo vračun. stroškov	Obračun materiala	408	200,00	
		Vrač. stroški nabave	290		200,00

*PR – prejeti račun

VAJA 4 – Obkrožite ali dopolnite besedilo.

1. Nabavo materiala podjetje vodi po dveh metodah:
   _____ in _____ .

2. Čisto nakupno ceno dobimo: **ČKV · količina** / **ČKV : količina** .

3. Pri oddaji materiala iz skladišča skladiščnik izpolni naslednji dokument: _____ .

4. Konti nabave materiala so v skupini **30** / **65 .**

5. Konto obračun nabave materiala nam prikaže **kupno** /**nabavno** vrednost materiala.

6. Posredna metoda nabave materiala se knjiži preko skupine **30** / **31** / **32**.

7. Pri obračunu nabave materiala odobrimo konto **659** / **309**.

8. V materialnem knjigovodstvu podjetje spremlja zalogo materiala A:

   a) **količinsko** b) **količinsko in vrednostno** c) **vrednostno**

9. Pri nabavi materiala evidentiramo **vstopni** / **izstopni** DDV na kontu _____ .

VAJA 5 – Nabava materiala, knjižena po posredni metodi

Z. št.	VSEBINA	IME KONTA	ŠIFRA	V BREME	V DOBRO
0	Začetno stanje :	TRR		23.000,00	
		Blagajna		150,00	
		Osnovni kapital			
1.	Nabavimo za 235,70 € materiala. 20% DDV je vračunan.				
2.	Račun za prevoz materiala znaša z vračunanim 20 % DDV 33,20 €.				
3.	Plačamo račun za prevoz materiala s čekom.				
4.	Za natovarjanje materiala plačamo z gotovino 120,80 €. Znesek je brez 20 % DDV.				
5.	Knjižimo prevzem materiala v skladišče.				

VAJA 6 – Knjižite nabavo materiala po posredni metodi.

Podjetje »NA ZDRAVJE d. d.« vodi nabavo materiala preko kontov nabave materiala.

Z. št.	VSEBINA	IME KONTA	ŠIFRA	V BREME	V DOBRO
0	Začetno stanje	TRR		45.605,00	
		Krat.bančno posojilo			3.240,00
		Osnovni kapital			
1.	Nabavimo 4000 kg jabolk po 0,65 €/kg. 8,5 % DDV je vračunan.				
2.	Račun za prevoz jabolk znaša z vračunanim 20 % DDV 347,64 €.				
3.	Za nakladanje jabolk plačamo s TRR 0,07 €/kg, obračunaj še 20 % DDV.				
4.	Obračunamo nabavo jabolk in jih skladiščimo.				
5.	Nabavimo 2600 kg limon v skupni vrednosti 3.159,80 €. 8,5 % DDV je vračunan.				
6.	Vračunamo 2 % načrtovanih stroškov nakladanja limon.				
7.	Obračunamo nabavo limon in jih skladiščimo.				
8.	Prejmemo račun za nakladanje limon 125,00 € Obračunamo še 20 % DDV.				
9.	Poračunamo nastalo razliko vračun. stroškov nakladanja.				

VPRAŠANJA:

1. Nabavna vrednost limon =_____ €; nabavna cena limon = _____ €/kg.
2. Nabavna vrednost jabolk = _____ €; nabavna cena jabolk = _____ €/kg.
3. Koliko znašajo terjatve za DDV ? _____ €.

2.5 PORABA MATERIALA

Material se izdaja iz skladišča na podlagi izdajnice (oddajnice) materiala bodisi v proizvodnjo bodisi v končno porabo. Vsaka taka poraba materiala zmanjšuje zaloge materiala v skladišču in povečuje stroške poslovanja v razredu 4.

Ko so nabavljene iste vrste materiala po različnih cenah, se postavi vprašanje, po kateri ceni naj se ovrednoti poraba. V praksi so se razvili različni načini vrednotenja porabe materiala in s tem povezanega vrednotenja zalog materiala.

Najbolj znane metode so:

- **metoda povprečnih cen**, ki temelji na različicah ugotavljanja povprečne nabavne cene materiala, izvirajočih iz različnih nabav, in z njeno pomočjo tudi cene porabe;

- **metoda zaporednega vrednotenja zalog - FIFO,** ki temelji na dejstvu, da se prve porabijo tiste zaloge, ki so v skladišče prispele prve, in sicer po njihovi takratni nabavni ceni, za njimi se porabijo druge in tako naprej, tako da v zalogi ostaja material, katerega cena je bližja zadnji nabavni ceni; to pomeni, da oddajo obračunamo po prvih dejanskih nabavnih cenah obstoječe zaloge, končno zalogo pa po zadnjih;

- **metoda načrtovanih (planskih) cen**, ki jo nujno spremljajo pozitivni in negativni odmiki od cen zalog, te pa je treba ob porabljanju materiala poračunavati in prenesti med stroške materiala;

- **metoda povratnega vrednotenja zalog – LIFO**, ki temelji na dejstvu, da se prve porabijo zaloge, ki so prišle v skladišče zadnje, po njihovi nabavni ceni; tako ostajajo v zalogi tiste količine, ki so prve prispele v skladišče. Metoda je primerna v času inflacije.

Vse naštete metode SRS 39 dovoljuje, vendar se mora izbrana metoda vrednotenja uporabljati dosledno iz obdobja v obdobje. Ob utemeljeni odločitvi za spremembo metode pa je treba v pojasnilih k računovodskim izkazom to odločitev razkriti.

Posledica uporabe različnih metod vrednotenja porabe materiala je različno izkazovanje velikosti stroškov in vrednosti zalog materiala. To pa vpliva na poslovni izid.

Zgled

Podjetje je nabavilo 18. januarja 10.000 kg železa po NC 2,00 €/kg, v februarju je porabilo 5.000 kg, v juniju je nabavilo 20.000 kg po novi NC 2,20 €/kg, v novembru pa je porabilo 15.000 kg. Vse nabave je ovrednotilo po NC, poraba materiala pa je lahko ovrednotena po različnih metodah.

Poznamo/ Obstajajo štiri metode določanja cene, vrednotenja porabe in zalog:

a) poraba, vrednotena po povprečnih drsečih cenah,
b) poraba, vrednotena po zaporednih cenah – FIFO,
c) poraba, vrednotena po povratnih cenah – LIFO in
d) zaloge, vrednotene po načrtovanih cenah.

a) vrednotenje porabe po povprečnih drsečih cenah

Materialna kartica : **železo** Št. konta 310

Datum	BESEDILO	KOLIČINA v kg			CENA	VREDNOST v EUR		
		PREJEM	ODDAJA	ZALOGA		V BREME	V DOBRO	SALDO
jan.	nabava	10.000		10.000	2,00	20.000.00		20.000,00
feb.	poraba		5.000	5.000	2,00		10.000,00	10.000,00
junij.	nabava	20.000		25.000	2,20	44.000,00		54.000,00
nov.	poraba		15.000	10.000	2,16		32.400,00	21.600,00
31.12.	**SKUPAJ**							
	nabava	**30.000**				**64.000,00**		
	poraba		**20.000**				**42.400,00**	
	zaloga			**10.000**	**2,16**			**21.600,00**

Izračun povprečne drseče cene= zadnji saldo : zadnja zaloga 54.000,00 : 25.000 kg = **2,16 €/kg**

Knjiženje porabe materiala po metodi povprečnih drsečih cen

Z. št.	VSEBINA	IME KONTA	ŠIFRA	V BREME	V DOBRO
1.	Poraba materiala	Stroški materiala	400	42.400,00	
		Zaloga materiala	310		42.400,00

b) vrednotenje porabe po zaporednih cenah – FIFO

Materialna kartica : **železo** Št. konta 310

Datum	BESEDILO	KOLIČINA v kg			CENA	VREDNOST v EUR		
		PREJEM	ODDAJA	ZALOGA		V BREME	V DOBRO	SALDO
jan.	nabava	10.000		10.000	2,00	20.000.00		20.000,00
feb.	poraba		5.000	5.000	2,00		10.000,00	10.000,00
junij.	nabava	20.000		25.000	2,20	44.000,00		54.000,00
nov.	poraba		5.000	20.000	2,00		10.000,00	44.000,00
nov.	poraba		10.000	10.000	2,20		22.000,00	22.000,00
31.12.	**SKUPAJ**							
	nabava	**30.000**				**64.000,00**		
	poraba		**20.000**				**42.000,00**	
	zaloga			**10.000**	**2,20**			**22.000,00**

Knjiženje porabe materiala po metodi FIFO

Z. št.	VSEBINA	IME KONTA	ŠIFRA	V BREME	V DOBRO
1.	Poraba materiala	Stroški materiala	400	42.000,00	
		Zaloga materiala	310		42.000,00

c) vrednotenje porabe po povratnih cenah – LIFO

Materialna kartica : **železo** Št. konta 310

Datum	BESEDILO	KOLIČINA v kg			CENA	VREDNOST v EUR		
		PREJEM	ODDAJA	ZALOGA		V BREME	V DOBRO	SALDO
jan.	nabava	10.000		10.000	2,00	20.000,00		20.000,00
feb.	poraba		5.000	5.000	2,00		10.000,00	10.000,00
junij.	nabava	20.000		25.000	2,20	44.000,00		54.000,00
nov.	poraba		15.000	10.000	2,20		33.000,00	21.000,00
31.12.	**SKUPAJ**							
	nabava	**30.000**				**64.000,00**		
	poraba		**20.000**				**43.000,00**	
	zaloga			**5.000**	**2,00**	**}**		**21.000,00**
				5.000	**2,20**			

Knjiženje porabe materiala po metodi LIFO

Z. št.	VSEBINA	IME KONTA	ŠIFRA	V BREME	V DOBRO
1.	Poraba materiala	Stroški materiala	400	43.000,00	
		Zaloga materiala	310		43.000,00

d) vrednotenje zalog po načrtovanih cenah

Podjetje se je odločilo, da bo nabavo železa razvidovalo po načrtovanih cenah, zato je v začetku leta določilo ceno 2,30 €/kg.

Materialna kartica : **železo** Št. konta 310

Datum	BESEDILO	KOLIČINA v kg			CENA	VREDNOST v EUR		
		PREJEM	ODDAJA	ZALOGA		V BREME	V DOBRO	SALDO
jan.	nabava	10.000		10.000	2,30	23.000.00		23.000,00
feb.	poraba		5.000	5.000	2,30		11.500,00	11.500,00
junij.	nabava	20.000		25.000	2,30	46.000,00		57.500,00
nov.	poraba		15.000	10.000	2,30		34.500,00	23.000,00
31.12	**SKUPAJ**	**30.000**	**20.000**	**10.000**		**69.000,00**	**46.000,00**	**23.000,00**

Konto **319 – Odmiki od načrtovane cene** popravlja razliko, ki nastane med načrtovano in dejansko nabavno ceno .

VAJA 7 – Na podlagi spodnjih podatkov izdelaj kartico materialnega knjigovodstva.

Podjetje ima na zalogi material B, in sicer na dan 1. 9. – 100 kg po 10,00 €/kg

Z. št.	Dat .	VSEBINA	KOLIČINA
1.	3. 9.	Nabava –prejemnica	50 kg po 12,00 €
2.	5. 9.	Poraba – oddajnica	60 kg
3.	12. 9.	Nabava – prejemnica	40 kg po 14,00 €
4.	15. 9.	Poraba – oddajnica	50 kg

METODA POVPREČNIH DRSEČIH CEN

Naziv materiala:_____ Enota mere: _____ Konto 310

Datum	BESEDILO	KOLIČINA			CENA	VREDNOST v €		
		PREJEM	ODDAJA	ZALOGA		V BREME	V DOBRO	STANJE

Z. št.	BESEDILO	IME KONTA	ŠIFRA	V BREME	V DOBRO
0.	ZAČETNO STANJE:	TRR Zaloga materiala Oprema Osnovni kapital		23.200,00 1.000,00 40.000,00	
1.	Knjižite nabavo materiala po neposredni metodi. DDV je 20 %.				
2.	Knjižite porabo materiala.				
3.	Knjižite nabavo materiala po neposredni metodi. DDV je 20 %.				
4.	Knjižite porabo materiala.				

VAJA 8 – Dokončajte kartico materialnega knjigovodstva**,** pri tem pa uporabite metodo **FIFO.**

Podjetje ima na zalogi material »A«

1) 3.10. nabava izdana prejemnica = 1.000 m po 40,00 €
2) 4.10. poraba izdana oddajnica = 1.500 m
3) 5.10. nabava izdana prejemnica = 3.000 m po 70,00 €
4) 8.10. poraba izdana oddajnica = 4.000 m

Material A Metoda: _____ konto 310

Datum	BESEDILO	KOLIČINA			CENA	VREDNOST v €		
		PREJEM	ODDAJA	ZALOGA		V BREME	V DOBRO	STANJE
1.10.	Stanje			2.000	50,00			100.000,00

VAJA 9 – Dokončajte kartico in odgovorite na vprašanja.

Analitični konto zaloge materiala Metoda: **FIFO** Št. konta 310/A

Datum	BESEDILO	KOLIČINA v m^3			CENA	VREDNOST v €		
		PREJEM	ODDAJA	ZALOGA		V BREME	V DOBRO	SALDO
1.9.	Zaloga			900	53,00			47.700,00
17. 9.	Nabava	100			58,00			
18. 9.	Poraba		950					
19. 9.	Nabava	700			55,00			
20. 9.	Poraba		600					

Pomožna tabela

Datum	IZRAČUNI ZA PORABO MATERIALA	STANJE ZALOG ZADNJE CENE

VPRAŠANJA: Dopolnite s podatki v analitični kartici.

Začetno stanje zaloge materiala je _____. Vrednost nabave v mesecu septembru znaša _____ . Potrošek materiala v septembru znaša _____ , strošek materiala pa _____ .

VAJA 10 – Knjižite naslednje poslovne dogodke in sestavite analitično kartico.

Z. št.	BESEDILO	IME KONTA	ŠIFRA	V BREME	V DOBRO
0. **1. 1.**	ZAČETNO STANJE: material **B** 300 kosov po 30,00 €/kos.	TRR Zaloga materiala Osnovni kapital		13.250,00	
1. **7. 1.**	Nabavimo 700 kosov materiala **B** po 42,00 €/kos. DDV po stopnji 20 % je vračunan – neposredna metoda nabave.				
2. **8. 1.**	Porabimo 650 kosov materiala **B** po metodi FIFO.				
3. **9. 1.**	Nabavimo 200 kosov materiala **B** po 33,00 €/kos. DDV po stopnji 20 % ni vračunan – neposredna metoda nabave.				
4. **10. 1.**	Porabimo 450 kosov materiala **B** po metodi FIFO.				

Dokončajte analitično kartico materiala B po metodi FIFO.

Analitični konto zalog materiala Št. konta 310

Datum	BESEDILO	KOLIČINA v _____			CENA	VREDNOST v EUR		
		PREJEM	ODDAJA	ZALOGA		V BREME	V DOBRO	SALDO

Pomožna tabela

Datum	IZRAČUNI ZA PORABO MATERIALA	STANJE ZALOG ZADNJE CENE

VAJA 11 – Knjižite naslednje poslovne dogodke in sestavite analitično kartico.

Z. št.	BESEDILO	IME KONTA	ŠIFRA	V BREME	V DOBRO
0. **3. 1.**	ZAČETNO STANJE: material **C** 400 kg po 55,00 €/kg	TRR Zaloga materiala Osnovni kapital		20.000,00	
1. **4. 1.**	Nabavimo 500 kg materiala **C** po 50,00 €/kg. Obračunaj še DDV po stopnji 20 % – neposredna metoda.				
2. **5. 1.**	Porabimo 450 kg materiala **C** po metodi drsečih povprečnih cen.				
3. **6. 1.**	Nabavimo 180 kg materiala **C** po 67,20 €/kg. DDV po stopnji 20 % je vračunan – neposredna metoda.				
4. **7. 1.**	Porabimo 250 kg materiala **C** po metodi drsečih povprečnih cen.				

Dokončajte analitično kartico materiala **C** po metodi drsečih povprečnih cen.

Analitični konto zalog materiala ____ Št. konta 310

Datum	BESEDILO	KOLIČINA v _____			CENA	VREDNOST v EUR		
		PREJEM	ODDAJA	ZALOGA		V BREME	V DOBRO	SALDO

Dopolnite besedilo z uporabo analitične kartice.

Potrošek materiala je v navedenem obdobju znašal _____.

Vrednost nabave je v navedenem obdobju znašala _____, vrednost porabe materiala pa _____ .

VAJA 12 – Knjižite naslednje poslovne dogodke in sestavite analitično kartico.

Z. št.	BESEDILO	IME KONTA	ŠIFRA	V BREME	V DOBRO
1. **5. 11.**	Nabavimo 150 m^3 lesa po 147,60 €/ m^3. DDV po stopnji 20 % je vračunan. Uporabi posredno metodo nabave.				
1. a **5. 11.**	Predvideni stroški prevoza in nakladanja lesa znašajo 5 % vrednosti lesa.				
1. b **5. 11.**	Obračunamo nabavo lesa in les skladiščimo. NV= NC =				
2. **6. 11**	Porabimo 160 m^3 lesa.				
3. **7. 11.**	Porabimo 20 m^3 lesa.				
4. **8. 11.**	Prejmemo račun za prevoz lesa. Znesek z vračunanim 20 % DDV znaša 1.020,00 EUR.				

Dokončajte analitično kartico materiala po metodi FIFO.

Analitični konto zalog materiala : **LES** Št. konta 310

Datum	BESEDILO	KOLIČINA v _____			CENA	VREDNOST v EUR		
		PREJEM	ODDAJA	ZALOGA		V BREME	V DOBRO	SALDO
1. 11.	STANJE			40	100,00			4.000,00

Pomožna tabela

Datum	IZRAČUNI ZA PORABO MATERIALA	STANJE ZALOG ZADNJE CENE

Dopolnite ali obkrožite besedilo z uporabo analitične kartice.

Vpišite mersko enoto materiala _____ . Količina nabavljenega materiala v mesecu je _____ , vrednost nabavljenega materiala pa _____ . Potrošek materiala je v navedenem obdobju znašal _____. Poraba materiala v mesecu znaša _____.

2.6 POPISNE RAZLIKE SUROVIN IN MATERIALA

Vsaj enkrat na leto mora podjetnik preveriti, ali se stanje sredstev in virov sredstev v poslovnih knjigah ujema z dejanskim stanjem. To opravi s popisom sredstev in dolgov. Promet v glavni knjigi in dnevniku ter stanje v glavni in pomožnih knjigah uskladi pred sestavo letnih obračunov in popisom. Praviloma se popiše sredstva in dolgove na koncu ali čim bliže koncu poslovnega leta (SRS 28). Vsaka panoga ima tudi Pravilnik o stopnji običajnega odpisa materiala in izdelkov (kalo, razsip, razbitje, okvara), po katerem ugotavlja, kdaj presega kalo predvideno mejo.

2.6.1 PRIMANJKLJAJ V PREDVIDENIH MEJAH

Podjetje je imelo na kontu materiala 400 kosov materiala po nabavni ceni 28,00 €. Ob popisu na koncu leta je ugotovilo dejansko stanje 396 kosov materiala. Zaradi razbitja manjkajo 4 kosi. Za nastali primanjkljaj ni odgovoren skladiščnik, temveč je ugotovljeno, da je primanjkljaj v predvidenih mejah.

Z. št.	BESEDILO	IME KONTA	ŠIFRA	V BREME	V DOBRO
0.	Začetno stanje: zaloga materiala 400 kosov po 28,00 €/ kos	TRR Zaloga materiala Osnovni kapital	110 310 90	25.840,00 11.200,00	 37.040,00
1.	Primanjkljaj materiala 4 kosi x 28,00	Popisne razlike Zaloga materiala	405 310	112,00	 112,00

2.6.2 PRIMANJKLJAJ (KALO) NAD PREDPISANO MEJO

Vrednost vračunanega dovoljenega kala znaša 1.200,00 €, vrednost dejanskega primanjkljaja pa znaša 1.300,00 €. Obračunajte 20 % DDV na razliko in knjižite nastali poslovni dogodek.

Z. št.	BESEDILO	IME KONTA	ŠIFRA	V BREME	V DOBRO
0.	Začetno stanje: zaloga materiala	TRR Zaloga materiala Osnovni kapital	110 310 90	25.840,00 5.160,00	 31.000,00
1.	Vračunani znesek dovoljenega kala (12 mesecev x 100,00)	Popisne razlike Vnaprej vračunani stroški	405 290	1.200,00	 1.200,00
2.	Ugotovljeni popisni primanjkljaj	Vnaprej vračunani stroški Zaloga materiala	290 310	1.300,00	 1.300,00
3.	Razlika med vračunanim in dejanskim kalom materiala (20 % DDV od 100,00)	Popisne razlike Vnaprej vračunani stroški Drugi stroški Obveznost za DDV	405 290 480 260	100,00 20,00	 100,00 20,00

2.6.3 PRIMANJKLJAJ MATERIALA – OBREMENITEV ZAPOSLENEGA

Podjetje je imelo na kontu materiala 140 kg materiala po nabavni ceni 33,00 €. Ob popisu je ugotovilo primanjkljaj 3 kg materiala. Za nastali primanjkljaj je bil odgovoren skladiščnik, zato je bil obremenjen po ocenjeni tržni ceni 35,00 €, obračunan je bil še 20 % DDV.

Z. št.	BESEDILO	IME KONTA	ŠIFRA	V BREME	V DOBRO
0.	Začetno stanje Zaloga materiala 140 kg po 33,00 €/ kg	TRR Zaloga materiala Osnovni kapital	110 310 90	8.675,00 4.620,00	 13.295,00
1.	Primanjkljaj materiala 3 kg x NC 33,00 = 99,00 3 kg x TC 35,00= 105,00 DDV=105 x 20%= 21,00	Popisna razlika Zaloga materiala Terjatve do zaposl. Poslovni prihodki Obveznost za DDV	702,711 310 165 762 260	99,00 126,00	 99,00 105,00 21,00

2.6.4 PRESEŽEK MATERIALA

Ugotovljeni popisni presežek materiala znaša 52,30 €.

Z. št.	BESEDILO	IME KONTA	ŠIFRA	V BREME	V DOBRO
0.	Začetno stanje Zaloga **materiala** 15 kg po 52,30 €/ kg	TRR Zaloga materiala Osnovni kapital ?	110 310 90	16.590,00 784,50	 17.374,50
1.	Presežek materiala 1 kg x NC 52,30	Zaloga materiala Uskladitev popisa	310 405	52,30 52,30	

VAJA 13 – Knjiženje primanjkljaja nad predpisano mejo

Z. št.	BESEDILO	IME KONTA	ŠIFRA	V BREME	V DOBRO
0.	TRR 15.800,00 € Zaloga materiala 19.000,00 € Osnovni kapital?				
1.	Vračunani znesek dovoljenega kala materiala je 108,00 €. (1 mesec po 108,00 €/mes)				
2.	Vračunani znesek dovoljenega kala za ostale mesece znaša 1.188,00 €. (11 mesecev po 108,00 €/mes)				

Z. št.	BESEDILO	IME KONTA	ŠIFRA	V BREME	V DOBRO
3.	Ugotovljeni dejanski popisni primanjkljaj je v obračunskem obdobju znašal 1.320,00 €.				
4.	Knjižite nastalo razliko med vračunanim in dejanskim kalom materiala. Obračunajte še 20 % DDV.				

VAJA 14 – Knjiženje popisnih razlik, za katere je odgovoren zaposlenec

Z. št.	BESEDILO	IME KONTA	ŠIFRA	V BREME	V DOBRO
0.	TRR 20.000,00 € Zaloga materiala 15.000,00 € Dobavitelj 3.400,00 € Osnovni kapital?				
1.	Ob popisu ugotovimo, primanjkljaj materiala v znesku 300,00 €. Za nastali primanjkljaj je odgovoren zaposlenec, ocenjena tržna cena je 360,00 €, DDV je 20 %.				
2.	Zaposlenec poravna svojo obveznost do podjetja z gotovino.				

VAJA 15 – Knjiženje presežka materiala

Z. št.	BESEDILO	IME KONTA	ŠIFRA	V BREME	V DOBRO
0.	Začetno stanje Zaloga materiala 200 kg po 40,00 €/ kg Osnovni kapital?	TRR		380.000,00	
1.	Ob popisu ugotovimo presežek materiala, in sicer 2,5 kg.				

VAJA 16 – Nabava materiala po posredni metodi in popisne razlike

Proizvodno podjetje »C&G d.o.o.« ima naslednje poslovne dogodke

Z. št.	BESEDILO	IME KONTA	ŠIFRA	V BREME	V DOBRO
0.	TRR 15.800,00 € Zaloga materiala **A** : 50 kg po 5,50 €/ kg Blagajna 56,00 € Osnovni kapital?				
1.	Ob popisu ugotovimo primanjkljaj materiala **A** - 6 kg. Za nastali primanjkljaj je odgovoren zaposlenec, ocenjena tržna cena je 6,20 €/kg, DDV je 20 %.				
2. a	Nabavimo material **B**, račun dobavitelja znaša za 65 litrov po 14,40 €/liter 279,50 €, obračunamo še 20 % DDV. Uporabimo posredno metodo.				
2. b	Račun za stroške nabave materiala **B** znaša z vračunanim 20 % DDV 132,00 €.				
2. c	Obračunamo nabavo materiala **B**. Ugotovite nabavno ceno. Material skladiščite. ČKV _____ + NS_____ = NV _____ **NC**=_____ €/liter				
3.	Ob popisu ugotovimo presežek materiala **B** - 2 litra.				
4.	Vračunani znesek dovoljenega kala materiala **A** znaša 15,00 €. (12 mesecev po 1,25 €/mes)				
5.	Ugotovljeni dejanski popisni primanjkljaj materiala **A** znaša 20,00 €.				
6.	Knjižite nastalo razliko med vračunanim in dejanskim kalom materiala **A**. Obračunajte še 20 % DDV.				

3. ZALOGE BLAGA

Zaloge blaga so tista kratkoročna sredstva, ki se nahajajo v razredu 6. Zaloge blaga se vodijo v **skladišču** in v **prodajalni**.

3.1 NAČINI VODENJA ZALOG BLAGA V TRGOVINI

Dejavnost trgovine je treba spremljati na podlagi trgovinskih, davčnih in računovodskih predpisov. Pomembno je zajemati posebej nabavo in posebej prodajo, in sicer tako, da lahko kadarkoli postrežemo s podatki o nabavi, prodaji in zalogah trgovskega blaga.

V praksi so se razvili trije samostojni načini vodenja evidenc v trgovini, izbira pa je odvisna od trgovca, ki ima možnost voditi trgovinske evidence (zlasti evidence v glavnem knjigovodstvu, kjer govorimo o povečanju oziroma zmanjšanju kontov zalog) po

- nabavni vrednosti,
- prodajni vrednosti in
- prodajni vrednosti z DDV (maloprodajna cena).

3.1.1 VODENJE ZALOG PO NABAVNI VREDNOSTI

Konte zalog obremenjujemo in razbremenjujemo po nabavni vrednosti. Nabavno vrednost trgovskega blaga sestavljajo nakupna vrednost, uvozne dajatve, neposredni stroški nabave, ki jih v vrednost blaga vračunavamo neposredno po računih dobaviteljev, ali ocenjeni stroški nabave, ki se poračunavajo z računi dobaviteljev prek kontov časovnih razmejitev.

3.1.2 VODENJE ZALOG PO PRODAJNI VREDNOSTI

Konte zalog obremenjujemo in razbremenjujemo po prodajni vrednosti, ki jo sestavlja nabavna vrednost nabavljenega trgovskega blaga, povečana za obračunano razliko v ceni, ki naj bi trgovcu pokrila vse stroške. Pri takšnem načinu vodenja zalog, ko konte zalog trgovskega blaga povečamo z vrednostjo trgovskega blaga po prodajni vrednosti, pa knjižimo obračunano razliko v ceni v dobro konta 669.

3.1.3 VODENJE ZALOG PO PRODAJNI VREDNOSTI Z DDV

Konte zalog povečujemo in zmanjšujemo po maloprodajni vrednosti, ki je prodajna vrednost, povečana za vračunani DDV, oziroma nabavna vrednost, povečana za vračunano razliko v ceni in vračunani DDV. Tu se obremeni konto zalog blaga po maloprodajni ceni in odobri kotno 669-Vračunana razlika v ceni ter 664- Vračunani DDV. Trgovsko blago je tako tudi pri tem načinu vodenja zalog izkazano vedno po nabavni vrednosti (NV).

3.1.4 TRGOVINSKA KALKULACIJA

Kalkulacija pomeni izračun vseh sestavin prodajne cene blaga. Za oblikovanje cene blaga so potrebni različni podatki. Trgovci določajo pri oblikovanju cen blaga le svojo razliko v ceni ali maržo, pri oblikovanju cen storitev pa le svojo provizijo.

1.	**Kupna cena z DDV**	
2.	- vstopni DDV	
3.	**=Čista kupna cena**	(1 – 2)
4.	+ stroški nabave blaga z DDV	
5.	- vstopni DDV stroškov nabave	
6.	=stroški nabave blaga brez DDV	(4 – 5)
7.	**Nabavna cena**	(3 + 6)
8.	+ razlika v ceni	
9.	**Prodajna cena**	(7 + 8)
10.	**+** izstopni **DDV**	
11.	**Prodajna cena z DDV ali maloprodajna cena**	(9 + 10)

Če **ceno** na enoto pomnožimo s številom nabavljenih enot blaga, dobimo **vrednost** nabavljenega blaga.

Kupna vrednost (KV) je znesek, ki ga zaračuna dobavitelj z DDV-jem. Poznamo več izrazov:
- nakupna vrednost,
- bruto fakturna vrednost.

Čista kupna vrednost (ČKV) je znesek, ki ga zaračuna dobavitelj brez DDV-ja. Poznamo več izrazov:
- čista nakupna vrednost,
- neto fakturna vrednost.

Nabavna vrednost (NV) je čista kupna vrednost blaga, povečana za vse dokumentirane nabavne stroške, med katere sodijo nakladanje, prekladanje, razkladanje, prevoz blaga, stroški zavarovanja in drugi stroški brez DDV.

Razlika v ceni (RvC) je tisti del pribitka na nabavno vrednost, s katero trgovec pokriva svoje stroške poslovanja in dosega takšen ali drugačen poslovni izid**.**

Prodajna vrednost (PV) je nabavna vrednost + razlika v ceni.

Vračunani izstopni DDV se računa od prodajne vrednosti.

Prodajna vrednost z DDV (PV+DDV) ali maloprodajna vrednost **(MPV)**.

VAJA 17 – Trgovinska kalkulacija nabave blaga

Trgovsko podjetje je po prejetem računu nabavilo 600 m blaga po 34,00 €/m z vračunanim 20 % vstopnim DDV.
Prevoz blaga je po računu 264,00 €, znesek je z 20 % DDV.
Kolikšna bo prodajna vrednost z DDV, če je razlika v ceni 30 %, izstopni DDV 20 %?

	CENA	VREDNOST
1. **KUPNA VREDNOST** z DDV		
2. – vstopni DDV		
3. **ČISTA KUPNA VREDNOST**		
4. + NEPOSREDNI STROŠKI NABAVE z DDV		
5. – vstopni DDV		
6. **NABAVNA VREDNOST**		
7. + ____ % RAZLIKE V CENI		
8. **PRODAJNA VREDNOST**		
9. + ____ % IZSTOPNI DDV		
10. **PRODAJNA VREDNOST + DDV**		

3.2 NABAVA BLAGA V SKLADIŠČU

Nabavo blaga razvidujemo na dva načina, in sicer po neposredni metodi, direktno na konto zalog, in posredni metodi preko konta 65 – Obračun nabave blaga.

3.2.1 ZALOGE BLAGA V SKLADIŠČU PO NABAVNI CENI

Zgled 1: Neposredno na konto 660 – Blago v skladišču

Zaloge blaga vodi trgovsko podjetje na kontu 660. Naziv konta je blago v lastnem skladišču. Ob nabavi blaga in ob prejemu knjigovodskih listin povečuje konto 660 za nabavno vrednost. (ČKV + NS brez). Za knjiženje je potrebna izdelava kalkulacije nabavne cene.

Temeljnica:

Z. št.	*KL	Besedilo	Ime konta	Šifra konta	Znesek	
					B	D
1.	*PR1	Nabava trgovskega blaga, knjiženje po neposredni metodi	Blago v skladišču	660	NV	
			Terjat. za vstopni DDV	160	Vstopni DDV	
			Obveznost do dobavitelja	220		KV

* KL=knjigovodska listina *PR=prejeti račun *NV=nabavna vrednost *KV=kupna vrednost z DDV

VAJA 18

Podjetje »Luna« nabavi 100 kg blaga v skupnem znesku 1.200,00 €. V znesku je vračunan 20 % vstopni DDV. Vračuna 2 % stroškov nabave blaga.
Knjižite prejeti račun za nabavljeno blago.

Z. št.	KL	Besedilo	Ime konta	Šifra konta	Znesek	
					B	D
1.	PR1	Nabava blaga: ČKV _____ + NS _____ NV				

VAJA 19

Začetno stanje na TRR je 10.000,00 €. Podjetje kupi 600 kg blaga po ceni 86,80 € za 1 kg. 8,5 % vstopni DDV je vračunan v ceni. Izračunaj vrednost blaga. Račun plača isti dan z nakazilom s TRR.
Podjetje prejme ob nabavi tega blaga račun za prevoz v znesku 499,20 €. V znesku je vračunan 20 % DDV. Račun bo plačan v roku 8 dni. Sestavi kalkulacijo.

Z. št.	KL	Besedilo	Ime konta	Šifra konta	Znesek	
					B	D
0.	TE1	Začetno stanje				
2.	PR1	Nabava blaga: ČKV _____ + NS _____ NV _____				
3.	BA	Plačilo računa za blago z nakazilom.				

Zgled 2: Posredno preko kontov skupine 65 – Obračun nabave blaga

Podjetje lahko vodi nabavo blaga v skupini 65 – Obračun nabave blaga. V tem primeru izdeluje kalkulacijo po kontih nabave, ki jih je predvidel kontni načrt.

Skupina 65 – Obračun nabave blaga

konto 650 – Vrednost blaga po obračunu dobavitelja
konto 651 – Odvisni stroški nabave blaga
konto 659 – Obračun nabave blaga

Temeljnica :

Z. št.	KL	Besedilo	Ime konta	Šifra konta	Znesek	
					B	D
1.	*PR1 za blago	Nabava trgovskega blaga - knjiženje po posredni metodi	Vrednost blaga po računu dobavitelja	650	ČKV	
			Terjat. za vstopni DDV	160	Vstopni DDV	
			Obveznost do dobavitelja	220		KV
2.	*PR2 za NS	Prejeti račun za stroške nabave blaga - knjiženje po posredni metodi	Odvisni stroški nabave blaga	651	NS brez DDV	
			Terjat. za vstopni DDV	160	Vstopni DDV	
			Obveznost do dobavitelja	220		NS z DDV
3.	*TE1	Obračun nabave blaga	Vrednost blaga po računu dobavitelja	650		ČKV
			Odvisni stroški nabave blaga	651		NS brez
			Obračun nabave blaga	659	NV	
4.	*SP 1	Skladiščenje blaga	Blago v skladišču	660	NV	
			Obračun nabave blaga	659		NV

*PR – prejeti račun * TE1-temeljnica *SP – skladiščna prevzemnica *NS =nabavni stroški

VAJA 20

Temeljnica : Nabava blaga po posredni metodi

Z. št.	KL	Besedilo	Ime konta	Šifra konta	Znesek	
					B	D
0.	TE1	Začetno stanje: TRR 85.000,00 € Osnovni kapital ?				
1.	PR1	Račun dobavitelja za blago: KV z DDV 22.920,00 - vrač. 20 % DDV_____ ČKV _____				
2.	PR2	Račun za stroške nakladanja blaga je 510,00 €. DDV je vračunan po stopnji 20 %.				

Z. št.	KL	Besedilo	Ime konta	Šifra konta	Znesek	
					B	D
3.	TE2	Obračun nabave blaga in izračun nabavne vrednosti. ČKV _____ + NS _____ = NV				
4.	SP 1	Skladiščenje nabavljenega blaga po NV.				
5.	BA1	Plačilo računa za nabavljeno blago s čekom.				
6.	BA2	Plačilo računa za stroške nakladanja z nakazilom.				

*NS – nabavni stroški brez DDV *KV – kupna vrednost z DDV * ČKV – čista kupna vrednost

VAJA 21

Temeljnica : Nabava blaga po **posredni** metodi

Z. št.	KL	Besedilo	Ime konta	Šifra konta	Znesek	
					B	D
0.	TE1	Začetno stanje: TRR 77.000,00 € Blagajna 120,00 €, Osnovni kapital?				
1.	PR1	Račun dobavitelja za blago: ČKV 14.300,00 + 8,5% DDV_____ KV z DDV _____				
2.	PR2	Prejeti račun za stroške prevoza blaga 616,80 €. DDV je vračunan po stopnji 20 %.				
3.	TE2	Obračun nabave blaga in Izračun nabavne vrednosti. ČKV _____ + NS _____ = NV				
4.	SP 1	Skladiščenje nabavljenega blaga po NV.				
5.	BA1	Plačilo računa za nabavljeno blago z nakazilom.				
6.	BP1	Dvig gotovine 616,60 € iz TRR.				
7.	BI1	Plačilo računa za stroške prevoza blaga z gotovino.				

*PR=prejeti račun *SP=skladiščna prevzemnica *BA=bančni izpisek *BP=blagajniški prejemek *BI=blagajniški izdatek

3.2.2 ZALOGE BLAGA V SKLADIŠČU PO PRODAJNI CENI

Nabavo blaga razvidujemo na dva načina:

1. **neposredno** na konto **660** – Blago v skladišču in **669 –** Vračunana RvC
2. **posredno** preko kontov skupine 65 – Obračun nabave blaga

Zgled 1: Knjiženje nabave po neposredni metodi

Ob nabavi blaga in ob prejemu knjigovodskih listin povečujemo konto 660 za prodajno vrednost, razliko v ceni pa knjižimo na konto 669. Preden knjižimo, izdelamo kalkulacijo prodajne cene.

Temeljnica:

Z. št.	*KL	Besedilo	Ime konta	Šifra konta	Znesek	
					B	D
1.	*PR1	Nabava trgovskega blaga, knjiženje po neposredni metodi NV + Rvc PV	Blago v skladišču	660	PV	
			Vračunana RvC	669		RvC
			Terjat. za vstopni DDV	160	Vstopni DDV	
			Obveznost do dobavitelja	220		KV

* KL=knjigovodska listina *PR=prejeti račun *NV=nabavna vrednost *PV=prodajna vrednost

Zgled 2: Knjiženje nabave po posredni metodi – preko kontov skupine 65

Temeljnica :

Z. št.	KL	Besedilo	Ime konta	Šifra konta	Znesek	
					B	D
1.	*PR1 za blago	Nabava trgovskega blaga, knjiženje po posredni metodi	Vrednost blaga po računu dobavitelja	650	ČKV	
			Terjat. za vstopni DDV	160	Vstopni DDV	
			Obveznost do dobavitelja	220		KV
2.	*PR2 za NS	Prejeti račun za stroške nabave blaga, knjiženje po posredni metodi	Odvisni stroški nabave blaga	**651**	NS brez DDV	
			Terjat. za vstopni DDV	**160**	Vstopni DDV	
			Obveznost do dobavitelja	**220**		NS z DDV
3.	*TE1	Obračun nabave blaga	Vrednost blaga po računu dobavitelja	**650**		ČKV
			Odvisni stroški nabave blaga	**651**		NS brez
			Obračun nabave blaga	**659**	NV	
4.	*SP 1	Skladiščenje blaga	Blago v skladišču	**660**	PV	
			Vračunana RvC	**669**		RvC
			Obračun nabave blaga	**659**		NV

*PR2 – prejeti račun za stroške nabave blaga * TE1-temeljnica *SP – skladiščna prevzemnica

VAJA 22

Temeljnica : Zaloga blaga v skladišču po prodajni ceni

Z. št.	Besedilo	Ime konta	Šifra konta	Znesek	
				Debet	Kredit
0.	Začetno stanje: TRR 85.000,00 € Blago v skladišču 9.654,00 € Vrač. RvC blaga v skl 2.478,00 € Osnovni kapital?				
1.	Prejeti račun dobavitelja za nabavljeno blago znaša z vračunanim 8,5 % DDV 12.780,00 €.				
2.	Stroški nakladanja blaga so plačani s čekom 1.870,00 €. Znesek je z vračunanim 20 %DDV.				
3	Prejeti račun za stroške prevoza znaša brez 20 % DDV 805,00 €.				
4.	Obračun nabave blaga in skladiščenje blaga. RvC je 35 %. ČKV _____ NS _____ = NV _____ RvC _____ PV				

VAJA 23

Temeljnica: Zaloga blaga v skladišču po prodajni ceni

Z. št.	BESEDILO	IME KONTA	ŠIFRA	V BREME	V DOBRO
0.	Začetno stanje: TRR 56.700,00 € Osnovni kapital?				
1.	Prejeti račun dobavitelja za nabavljeno blago 12.875,00 €, DDV je vračunan po stopnji 8,5 %.				
2.	Prejeti račun za prevoz blaga znaša 3.180,00 € , vračunan je 20 % DDV.				
3.	Stroški etiketiranja blaga so plačani s TRR-ja 390,00 €. Znesek je brez 20 % DDV.				
4.	Vračunano je 2,5 % stroškov nakladanja blaga.				
5.	Obračun nabave blaga in skladiščenje, Rvc je 50 %. ČKV _____ NS _____ = NV _____ RvC _____ PV				

3.3 PRODAJA BLAGA IZ SKLADIŠČA

Trgovsko podjetje prodaja blago po prodajni vrednosti z obračunanim DDV-jem. Pri prodaji se pojavita:

a) **izdani račun in**
b) **skladiščna oddajnica blaga.**

3.3.1 KALKULACIJA PRODAJE BLAGA

NABAVNA CENA

+ Razlika v ceni (marža) .

PRODAJNA CENA

+ Izstopni DDV .

PRODAJNA CENA + DDV

3.3.2 IZDAN RAČUN ZA PRODANO BLAGO

Račun za prodano blago je knjigovodska listina, ki jo izdamo ob prodaji blaga kupcu. Račun mora imeti vse bistvene sestavine, ki jih predpisuje zakon. Prodajna vrednost je osnova za obračun 8,5 % ali 20 % izstopnega DDV. Izdan račun se knjiži kot:

- **povečanje terjatev do kupca** na kontu 120,
- **povečanje prihodka od prodaje blaga** na kontu 762 in
- **povečanje obveznost do države za izstopni DDV** na kontu 260.

3.3.3 SKLADIŠČNA ODDAJNICA BLAGA

Je knjigovodska listina, ki se jo izda ob izdaji blaga iz skladišča. Oddajnica se knjiži kot:

- **zmanjšanje zaloge blaga** na kontu 660 in
- **povečanje odhodkov** na kontu 702,703.

3.3.4 KNJIŽENJE PRODAJE BLAGA – ZALOGE PO NABAVNI CENI

1. Izdani račun

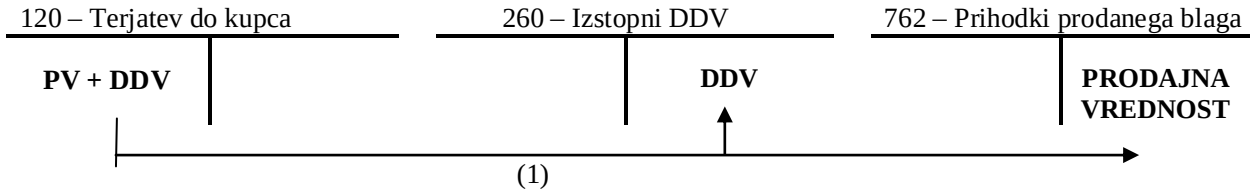

2. Skladiščna oddajnica

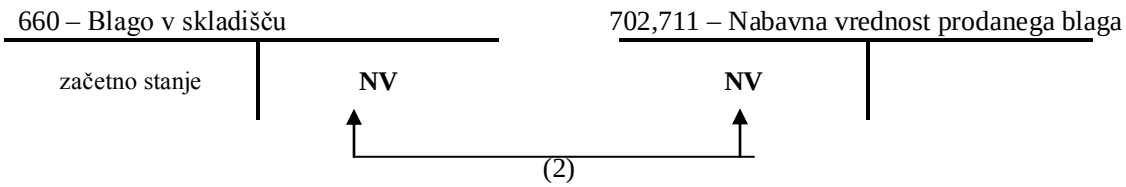

3.3.5 KNJIŽENJE PRODAJE BLAGA – ZALOGE PO PRODAJNI CENI

1. Izdani račun

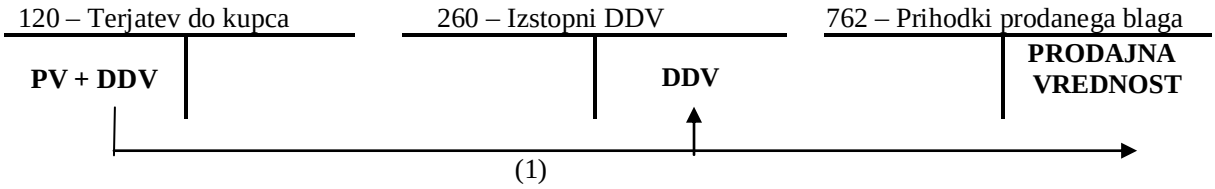

2. Skladiščna oddajnica

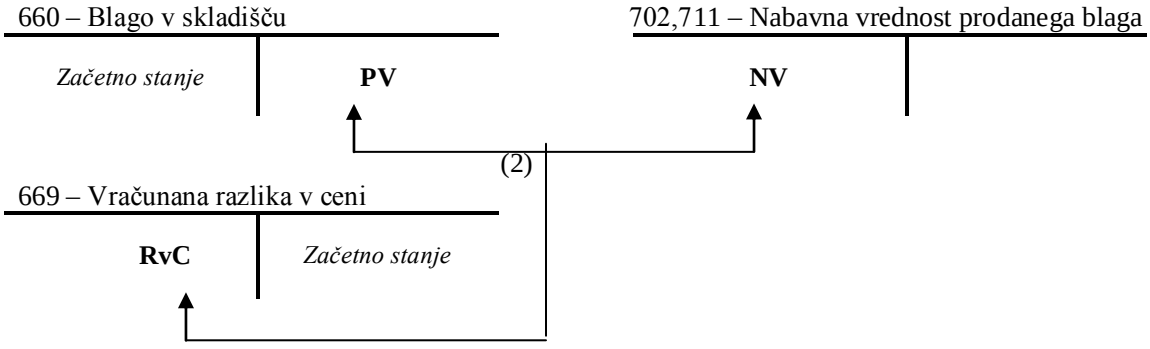

VAJA 24 – Prodaja blaga iz skladišča

Z. št.	BESEDILO	IME KONTA	ŠIFRA	V BREME	V DOBRO
0.	Začetno stanje: Blago v skladišču 44.800,00 € Vračunana RvC 12.800,00 € Osnovni kapital?				
1.	Prodaja blaga iz skladišča v znesku 1.000,00 €, razlika v ceni je 40 %, izstopni DDV je 8,5 %. a) knjižite zmanjšanje zaloge blaga b) knjižite izdani račun kupcu NV _____ + _____ % RvC_____ PV _____ +____ % DDV _____ PV+DDV				

VAJA 25 – Nabava blaga po posredni metodi in prodaja blaga iz skladišča

Z. št.	BESEDILO	IME KONTA	ŠIFRA	V BREME	V DOBRO
1.	Prejeti račun dobavitelja za nabavljeno blago 7.020,00 €, DDV je vračunan po stopnji 20 %.				
2.	Prejeti račun za prevoz blaga 180,00 € , vračunan je 20 % DDV.				
3.	Plačilo računa za prevoz blaga s čekom.				
4.	Obračun nabave blaga in skladiščenje blaga po NV. ČKV _____ + NS _____ = NV _____				
5.	Prodaja 50 % zaloge blaga v skladišču, razlika v ceni je 30 %, izstopni DDV je 8,5 %. NV _____ + _____ % RvC_____ PV _____ +____ % DDV _____ PV+DDV				

3.4 BLAGO V PRODAJALNI

Zaloge blaga v prodajalni vodimo po prodajnih cenah z DDV oz. maloprodajnih cenah (MPC). Pri knjiženju blaga v prodajalni uporabljamo naslednje konte:

konto **663** – Blago v prodajalni (PC+DDV ali MPC),
konto **664** – DDV, vračunan v zalogah blaga in
konto **669** – Vračunana razlika v cenah zalog blaga.

3.5 NABAVA BLAGA V PRODAJALNI

Nabavo blaga v prodajalni knjižimo:
- po neposredni metodi (direktno na konto 663 – Blago v prodajalni) ali
- po neposredni metodi (preko kontov skupine 65 – Obračun nabave blaga).

3.5.1 NABAVA BLAGA – NEPOSREDNA METODA

To metodo uporabljamo takrat, ko imamo na razpolago vse prejete račune za nabavljeno blago in za stroške v zvezi z nabavo blaga. Torej kalkulacijo lahko takoj sestavimo.

Zgled 1:
Knjiži nabavo blaga, če je račun dobavitelja za nabavljeno blago 1.000,00 €, obračunaj še 20 % DDV. Prejeti račun za stroške nabave blaga z vračunanim 20 % DDV znaša 144,00 €. Knjiži nabavo blaga v prodajalni, razlika v ceni (marža) je 30 %, DDV je 20 %.

KALKULACIJA PRODAJNE VREDNOSTI Z DDV (MPV)

VREDNOST	**EUR**
ČISTA KUPNA VREDNOST	1.000,00
+ 20 % vstopni DDV	200,00
KUPNA VREDNOST	1.200,00
Nabavni stroški z DDV	144,00
- 20 % vstopni DDV	24,00
Nabavni stroški brez DDV	120,00
NABAVNA VREDNOST	**1.120,00**
+ 30 % RvC	336,00
PRODAJNA VREDNOST	**1.456,00**
+ 20 % DDV	291,20
PRODAJNA VREDNOST + DDV (MPV)	**1.747,20**

KNJIŽENJE NABAVE BLAGA V PRODAJALNI PO POSREDNI METODI

663 Blago v prodajalni	
(1) 1.747,20	

664 DDV, vrač. v zal. blaga	
	291,20 (1)

669 Vrač. razlika v ceni	
	336,00 (1)

160 Vstopni DDV	
(1) 200,00	
(1) 24,00	

220 Dobavitelji	
	1.200,00 (1)
	144,00 (1)

VAJA 25 - Dokončajte naslednjo kalkulacijo.

1.	Kupna vrednost z DDV	214.800,00
2.	- 20 % DDV	
3.	**Čista kupna vrednost**	
4.	Stroški nabave z DDV	9.228,00
5.	- 20 % DDV stroškov nabave	
6.	Stroški nabave brez DDV	
7.	**Nabavna vrednost**	
8.	+ 34 % razlika v ceni	
9.	**Prodajna vrednost**	
10.	+ 20 % DDV	
11.	**Prodajna vrednost + DDV (MPV)**	

VAJA 26 - Obkrožite pravilni odgovor.

1. Osnova za izračun izstopnega DDV je **nabavna cena** / **prodajna cena**.
2. Vstopni DDV se pojavi na **prejetem** / **izdanem** računu.
3. Osnova za izračun razlike v ceni je **nabavna cena** / **prodajna cena**.
4. Nabavna cena je **večja** / **manjša** / **enaka** od maloprodajne cene.
5. Prodajna cena z DDV vsebuje **vstopni** / **izstopni** DDV.

VAJA 27 – Dokončajte naslednjo kalkulacijo.

1.	Kupna vrednost z DDV	16.850,05
2.	- 8,5 % DDV	
3.	**Čista kupna vrednost**	
4.	Stroški nabave z DDV	504,00
5.	- 20 % DDV stroškov nabave	
6.	Stroški nabave brez DDV	
7.	**Nabavna vrednost**	
8.	+ 30 % razlika v ceni	
9.	**Prodajna vrednost**	
10.	+ 8,5 % DDV	
11.	**Prodajna vrednost + DDV (MPV)**	

VAJA 28 – Knjižite nabavo blaga v prodajalni po neposredni metodi.

Z. št.	BESEDILO	IME KONTA	KONTO	V BREME	V DOBRO
0.	TRR 45.250,00 € Dolgo. posojilo banke 15.000,00 €, Blagajna 140,00 € Osnovni kapital?				
1.	Nabava sadja v prodajalni, račun dobavitelja znaša 3.240,00 €. Znesek je brez 8,5 % DDV. Stroški nabave sadja so plačani s TRR 560,00 €. Znesek je brez 20 % DDV. Knjižite nabavo blaga po neposredni metodi, če je RvC 30 %, DDV je 8,5 %. **NV** _____ + % RvC _____. PV _____ + % DDV _____. **PV+DDV** _____				

VAJA 29 – Knjižite nabavo blaga v prodajalni po neposredni metodi.

Z. št.	BESEDILO	IME KONTA	KONTO	V BREME	V DOBRO
0.	Začetno stanje:	TRR Osnovni kapital	110 902	50.000,00	 50.000,00
1.	Nabava blaga v prodajalni, račun dobavitelja znaša z vračunanim 20 % DDV 12.840,00 €. Račun za stroške nabave znaša z vračunanim 20 % DDV 2.685,00 €. Knjižite nabavo blaga po neposredni metodi, če je RvC 25 %, DDV je 20 %. **NV** _____ + % RvC _____ . PV _____ + % DDV _____ . **PV+DDV** _____				

3.5.2 NABAVA BLAGA – POSREDNA METODA

Pri posredni metodi se pojavijo konti skupine **65**, na katere knjižimo posamezne račune za blago in stroške nabave blaga. Vsak račun se knjiži posebej, in sicer:

na konto **650** - Vrednost blaga po obračunu dobavitelja (vrednost blaga brez DDV),
na konto **651** - Odvisni stroški (vrednost stroškov nabave blaga brez DDV),
na konto **659** - Obračun nabave blaga (ta nam pove kolikšna je nabavna vrednost blaga).

Zgled 1:
Knjiži nabavo blaga, če je račun dobavitelja za nabavljeno blago 1.000,00 €, obračunaj še 20 % DDV. Prejeti račun za stroške nabave blaga z vračunanim 20 % DDV znaša 144,00 €. Knjiži nabavo blaga v prodajalni, razlika v ceni (marža) je 30 %, DDV je 20 %.

KALKULACIJA PRODAJNE VREDNOSTI Z DDV (MPV)

VREDNOST	EUR
ČISTA KUPNA VREDNOST	1.000,00
+ 20 % vstopni DDV	200,00
KUPNA VREDNOST	1.200,00
Nabavni stroški z DDV	144,00
- 20 % vstopni DDV	24,00
Nabavni stroški brez DDV	120,00

NABAVNA VREDNOST	**1.120,00**
+ 30 % RvC	336,00
PRODAJNA VREDNOST	**1.456,00**
+ 20 % DDV	291,20
PRODAJNA VREDNOST + DDV (MPV)	**1.747,20**

K N J I Ž E N J E – nabava po posredni metodi

220 Dobavitelji	
	1.200,00 (1a)
	144,00 (1b)

650 Vrednost blaga po obrač.dobav.	
(1a) 1.000,00	1.000,00 (1c)

663 Blago v prodajalni	
(1d) 1.747,20	

160 Vstopni DDV	
(1a) 200	
(1b) 24	

651 Odvisni stroški nabave blaga	
(1b) 120,00	120,00 (1. c)

664 DDV vrač. v zal. blaga	
	291,20 (1d)

659 Obračun nabave blaga	
(1c) 1.120,00	1.120,00 (1d)

669 Vrač. razlika v ceni	
	336,00 (1d)

VAJA 30 – Knjižite nabavo blaga v prodajalni po posredni metodi.

Z.št.	**BESEDILO**	**Ime konta**	**KONTO**	**V BREME**	**V DOBRO**
0.	TRR 71.265,00 € osnovni kapital ?				
1. a	Nabava blaga v prodajalni, račun dobavitelja znaša 8.562,00 €. Znesek je brez 20 % DDV.				
1. b	Račun za stroške nabave znaša z vračunanim 20 % DDV 685,00 €.				
1. c	Knjižite nabavo blaga po posredni metodi, če je RvC 35 %, DDV je 20 %. ČKV _____ + NS brez _____ **NV** _____ + % RvC _____. PV _____ + % DDV _____. **PV+DDV** _____				

VAJA 31 – Knjižite nabavo blaga v prodajalni po posredni metodi.

Z. št.	**BESEDILO**	**Ime konta**	**KONTO**	**V BREME**	**V DOBRO**
0.	TRR 12.953,00 € Blagajna 150,00 € Osnovni kapital?				
1. a	Nabava blaga v prodajalni, račun dobavitelja znaša 2.660,00 €. Obračunaj še 8,5 % DDV.				
1. b	Stroški nabave so plačani z gotovino in znašajo z vračunanim 20 % DDV 115,00 €.				
1. c	Knjiži nabavo blaga po posredni metodi, če je RvC 28 %, DDV je 8,5 %. ČKV _____ + NS brez _____ **NV** _____ + % RvC _____. PV _____ + % DDV _____. **PV+DDV**_____				

3.6 PRODAJA BLAGA V PRODAJALNI

Prodaja blaga iz prodajalne poteka na več načinov. Najpogostejša je prodaja za gotovino. Uporabljajo pa se tudi drugi instrumenti plačevanja, kot so plačilne kartice, čeki in potrošniški kredit. V prodajalni razvidujemo prodajo kot dva ločena poslovna dogodka.

3.6.1 ZMANJŠANJE ZALOGE BLAGA V PRODAJALNI

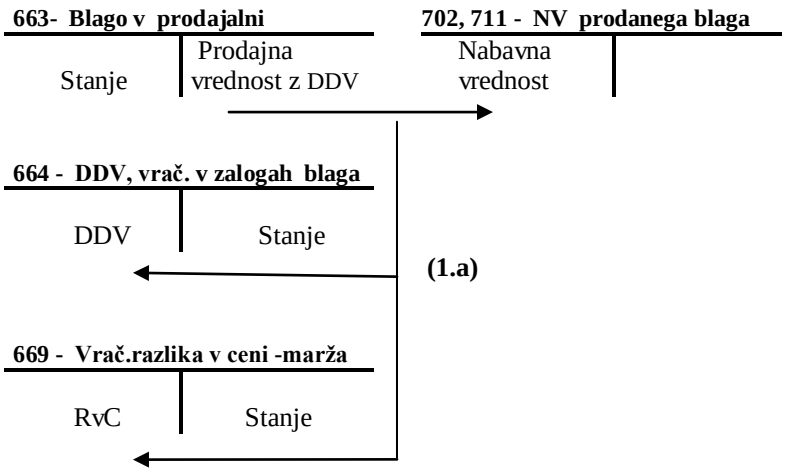

3.6.2 PRODAJA BLAGA V PRODAJALNI, IZDANI RAČUN

1. Po pogodbi bi moral kupec plačati dobavljeno blago v 15 dneh po prejemu. Zaračunana vrednost je 21.600,00 €, vračunan je 20 % DDV.
2. Kupec plača s plačilnim nalogom.

VREDNOST	EUR
PRODAJNA VREDNOST	18.000,00
+ 20 % vstopni DDV	3.600,00
PRODAJNA VREDNOST Z DDV (MPV)	21.600,00

120 – Terjatve do kupcev v državi	
(1) 21.600,00	21.600,00 (2)

762 Prihodki od prodanega blaga	
	18.000,00 (1)

260 – Obveznosti za obračunani DDV	
	3.600,00 (1)

110 TRR	
Z. st. 39.000,00	
(2) 21.600,00	

3.6.3 PRODAJA ZA GOTOVINO, ČEKE, PLAČILNE KARTICE

Dnevni iztržek prodajalne z DDV je 1.656,00.

1. Plačila kupcev:
- z gotovino 700,00 €
- s čekom 56,00 €
- s plačilnimi karticami 900,00 €

V maloprodajni ceni sta vračunana razlika v ceni po stopnji 15 % in DDV po stopnji 20 %. .

Z.št.	BESEDILO	IME KONTA	ŠIFRA	V BREME	V DOBRO
1.	Iztržek trgovine:				
		Gotovina v blagajni	100	700,00	
		Prejeti čeki	103	56,00	
		Plačilne kartice	165	900,00	
		Prihodki od prodaje	762		1.380,00
	DDV = 1.656,00 x 20 : 120=276,00	Izstopni DDV	260		276,00
2.	Polog gotovine na TRR	TRR	110	700,00	
		Gotovina v blagajni	100		700,00
3.	Unovčenje prejetega čeka	TRR	110	56,00	
		Prejeti čeki	103		56,00
4.	Unovčenje plačilnih kartic	TRR	110	900,00	
		Plačilne kartice	165		900,00

Plačilne kartice ali plastični denar

V čem je čar poslovanja s karticami? Vsekakor v tem, da nam omogoča poravnavanje obveznosti brez gotovine ali zamudnega pisanja čekov, da nam v denarnici ni potrebno prenašati bolj ali manj zajetnih šopov bankovcev, odpadejo tudi problemi z drobižem, da bi poravnali znesek, ki se ne konča z okroglo številko, in tudi problemi, kako priti do denarja, ko so bančne ustanove zaprte. Nekatere plačilne kartice nam omogočajo nakupe ali dvige gotovine tudi, ko na svojem računu začasno nimamo dovolj denarja, z nekaterimi pa lahko na preprost način najamemo kredit. (VIR: http://www.mojdenar.com/BANKE/plac_kart_splosno.asp)

3.6.4 PRODAJA NA BLAGOVNI KREDIT

Po pogodbi je moral kupec plačati dobavljeno blago v 90 dneh po prejemu. Zaračunana vrednost prodanega blaga je bila 3.600,00 €, po pogodbi pa je moral kupec plačati tudi obresti po 6 % letni obrestni meri.

Z. št.	BESEDILO	IME KONTA	ŠIFRA	V BREME	V DOBRO
1.	Zaračunana prodaja				
		Krat. blagovni kredit	122	3.600,00	
		Prihodki od prodaje	762		3.000,00
	DDV = 3.600,00 x 20 : 120 =600,00	Obveznosti za DDV	260		600,00
2.	Obračun obresti: $\frac{3600 \cdot 6 \cdot 90}{36500} = 53{,}26$	Krat. terjatve za obr.	150	63,91	
		Prihodki od obresti	777		53,26
		Obveznosti za DDV	260		10,65

Knjiženje bi bilo enako, če bi šlo namesto za pogodbene za zamudne obresti.

3.6.5 PRODAJA NA POTROŠNIŠKI KREDIT

Občanu smo prodali za 4.000,00 € (prodajna cena brez DDV) blaga na kredit z odplačilnim rokom 12 mesecev. Obresti so znašale 6 %, torej 240,00 €, DDV 848,00 €, mesečni obrok pa 424,00 €.

Z.št.	BESEDILO	IME KONTA	ŠIFRA	V BREME	V DOBRO
1.	Prodaja občanu na potrošniški kredit	Krat. blagov. kredit	124	5.088,00	
		Vračunane obresti	124/9		240,00
		Prihodki od prodaje	762		4.000,00
	DDV = 4.240,00 x 20 : 100 =848,00	Obveznosti za DDV	260		848,00
2.	Občanovo plačilo prvega obroka in hkrati prenos ustreznega dela obresti v prihodke. 240,00 : 12 =20,00	TRR	110	424,00	
		Krat. blagov. kredit	124		424,00
		Vračunane obresti	124/9	20,00	
		Prihodki od obresti	777		20,00

VAJA 32

Z. št.	BESEDILO	Ime konta	KONTO	BREME	DOBRO
0.	Stanje TRR 19.800,00 €, Zgradbe 988.280,00 €, Poprav. vred. zgradb 9.887,00 € Osnovni kapital?				
1.	Podjetje nabavi 2.000 litrov soka. Prejeti račun znaša 4.340,00 €. Vračunan je DDV po znižani stopnji.				
2.	Za prevoz nabavljenega blaga-soka prejme račun dobavitelja, ki znaša 148,80 €, DDV je vračunan po stopnji 20 %.				
3	Vračuna 2 % predvidenih stroškov nabave blaga – embaliranje in etiketiranje.				
4.	Obračuna nabavo soka, RvC je 30 %, DDV je 8,5 %. ČKV _____ NS _____ NV _____ +RvC _____ PV _____ + DDV _____ PV+DDV_ _____ PC+DDV = _____ €/ liter				
5.	Proda 800 litrov soka Micki. RvC je 30 %, DDV obračuna po znižani stopnji. NV .....…… ____% RvC …….. =PV …….. ____% DDV ……. =PV+DDV ……. a) Knjiži zmanjšanje zaloge. b) Knjiži izdan račun.				

VAJA 33

Mojci Pokraculji smo prodali za 1.500,00 € (prodajna cena brez DDV) blaga na kredit z odplačilnim rokom 5 mesecev. Obresti so znašale 4 %, torej 25,00 €, DDV 305,00 €, mesečni obrok pa 366,00 €.

Z.št.	BESEDILO	IME KONTA	ŠIFRA	V BREME	V DOBRO
1.	Prodaja občanu na potrošniški kredit				
	DDV = 4.240,00 x 20 : 100 =848,00				
2.	Občanovo plačilo prvega obroka				
	in hkrati prenos ustreznega dela obresti v prihodke.				

VAJA 34

Po pogodbi je moral kupec »MAK« d. o. o. plačati dobavljeno blago v 100 dneh po prejemu. Zaračunana vrednost prodanega blaga je bila 9.550,00 €, po pogodbi pa je moral kupec plačati tudi obresti po 7,5 % letni obrestni meri.

Z. št.	BESEDILO	IME KONTA	ŠIFRA	V BREME	V DOBRO
1.	Zaračunana prodaja podjetju »MAK« d. o. o. na kredit				
2.	Obračun obresti				

3.7 PREMIK BLAGA IZ SKLADIŠČA V PRODAJALNO

Podjetnik ima skladišče trgovskega blaga, iz katerega prodaja blago zunanjim kupcem in oskrbuje z blagom tudi lastno prodajalno. Pri oskrbi blaga za lastno prodajo na drobno lahko govorimo o **internem premiku** blaga iz skladišča v trgovino.

3.7.1 ZALOGE BLAGA V SKLADIŠČU PO NABAVNI VREDNOSTI

KALKULACIJI:

a) RAZVID BLAGA V SKLADIŠČU

NABAVNA VREDNOST	konto 660 – Blago v skladišču

b) RAZVID BLAGA V PRODAJALNI

NABAVNA VREDNOST	
+ % razlike v ceni blaga v prodajalni	konto 669/p – Vračunana RvC
PRODAJNA VREDNOST	
+ % DDV	konto 664 – DDV,vrač. v zaloge
PV + DDV ali MPV	konto 663 – Blago v prodajalni

KNJIŽENJE

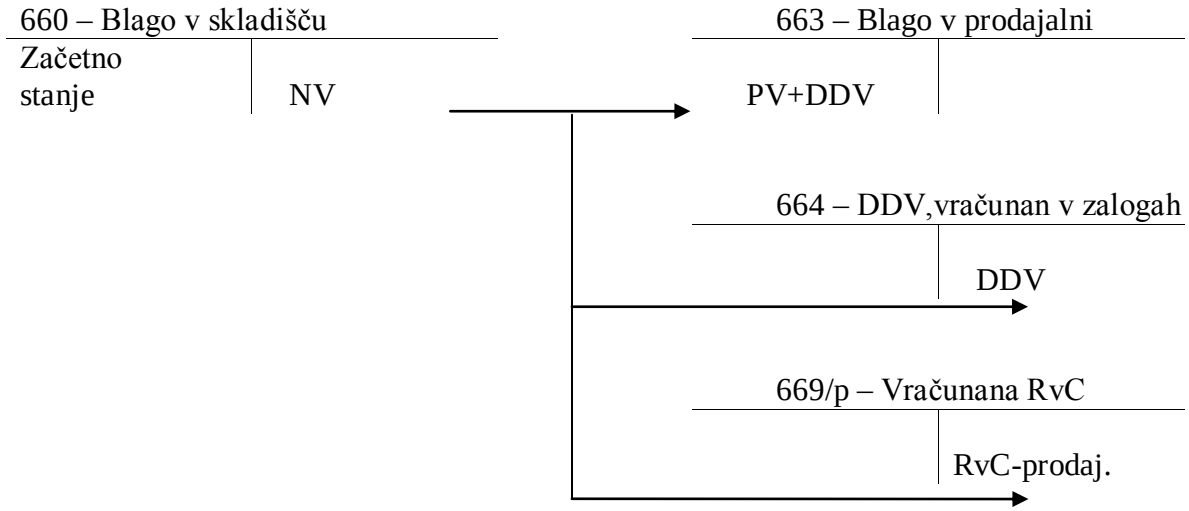

3.7.2 ZALOGE BLAGA V SKLADIŠČU PO PRODAJNI VREDNOSTI

KALKULACIJI

a) RAZVID BLAGA V SKLADIŠČU:

PRODAJNA VREDNOST	konto 660 – Blago v skladišču
- % razlike v ceni blaga v skladišču	konto 669/s – Vračunana RvC
NABAVNA VREDNOST	

b) RAZVID BLAGA V PRODAJALNI:

NABAVNA VREDNOST
+ % razlike v ceni blaga v prodajalni — konto 669/p – Vračunana RvC
PRODAJNA VREDNOST
+ % DDV — konto 664 – DDV,vrač. v zaloge
PV + DDV ali MPV — konto 663 – Blago v prodajalni

KNJIŽENJE

660 – Blago v skladišču	(Prodajna vrednost = PV)
669/s – Vrač. RvC v skladišču	(% RvC)

663 – Blago v prodajalni,	(PV+DDV oz MPV)
664 – DDV,vračunan v zalogah	(% izstopnega DDV)
669/p – Vračunana RvC v prodajalni	(% RvC)

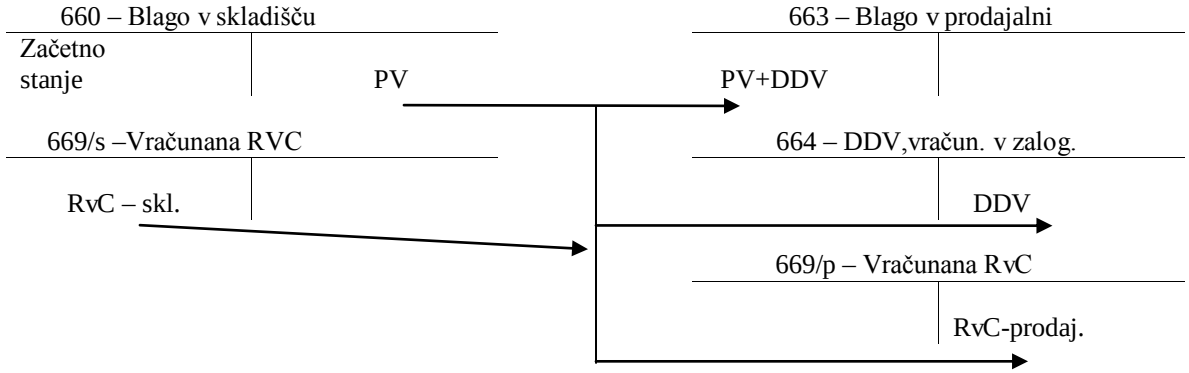

VAJA 35 - Zaloge blaga v skladišču po NV, v prodajalni po PV+DDV

Začetno stanje: TRR 20.000,00 €, 660 – Blago v skladišču 5.600,00 €, osnovni kapital?

1. Iz skladišča prenesi za 3.000,00 € blaga v prodajalno. Knjiži interni prenos blaga iz skladišča v prodajalno. RvC v prodajalni 30 %, DDV je 20 %.

K A L K U L A C I J A :

V SKLADIŠČU

NV _____

V PRODAJALNI

NV _____
% RvC _____
PV _____
% DDV _____
PV+DDV _____

Temeljnica:

Z. št.	BESEDILO	IME KONTA	ŠIFRA	V BREME	V DOBRO
0.	Začetno stanje				
1.	Prenos blaga iz skladišča v prodajalno				

VAJA 36 - Zaloge blaga v skladišču po NV, v prodajalni po PV+DDV

Začetno stanje: TRR 17.250,00 €, konto 660 – Blago v skladišču 8.890,00 €, osnovni kapital?

1. Iz skladišča prenesi 60 % zaloge blaga v prodajalno. Knjiži interni prenos blaga iz skladišča v prodajalno. RvC v prodajalni 40 %, DDV je 8,5 %.

K A L K U L A C I J A :

V SKLADIŠČU

NV _____

V PRODAJALNI

NV _____
___% RvC _____
PV _____
___% DDV_____
PV+DDV _____

Temeljnica:

Z. št.	BESEDILO	IME KONTA	ŠIFRA	V BREME	V DOBRO
0.	Začetno stanje				
1.	Prenos blaga iz skladišča v prodajalno.				

Vaja 37 - Zaloge blaga v skladišču po PV, blaga v prodajalni po PV+DDV

Primer:

Začetno stanje: TRR	54.500,00 €,
konto 660 – Blago v skladišču	11.535,75 €,
konto 669/$_s$ –Vračunana RvC v skladišču	2.990,75 €,
Osnovni kapital?	

1. Iz skladišča prenesi za 6.921,45 € blaga v prodajalno. Knjiži interni prenos blaga iz skladišča v prodajalno. RvC v skladišču je 35 %, RvC v prodajalni 40 %, DDV je 8,5 %.

K A L K U L A C I J A :

V SKLADIŠČU

NV _____
__% RvC _____
PV _____

V PRODAJALNI

NV _____
__% RvC _____
PV_____
__% DDV_____
PV+DDV _____

Temeljnica:

Z. št.	BESEDILO	IME KONTA	ŠIFRA	V BREME	V DOBRO
0.	Začetno stanje				
1.	Prenos blaga iz skladišča v prodajalno				
2. a	Prodaja blaga v prodajalni, dnevni iztržek z 8,5 %DDV znaša 778,79€. Plačilo kupcev: gotovina 378,19 € plačilne kartice 400,60 €.				
2. b	Zmanjšanje zaloge blaga v prodajalni. V MPC je vračunana 40 % RvC in 8,5 % DDV.				
3.	Unovčenje plačilnih kartic				

VAJA 38

Nabava in prodaja blaga v prodajalni - nabava se vodi po neposredni metodi.

	BESEDILO	IME KONTA	ŠIFRA	V BREME	V DOBRO
0.	Nabava blaga v prodajalni. Prejeti račun za blago z vračunanim 8,5 % DDV znaša 45.570,00 €. Stroški prevoza znašajo po prejetem računu 2.000,00 €. Obračunajte še 20 % DDV. Knjižite nabavo blaga v prodajalni, če je RvC 25 %, DDV je 8,5 %. ČKV _____ +_____% DDV_____ KV z DDV _____ NS brez DDV _____ +___% DDV_____ NS z DDV _____ NV _____ +___% RvC _____ PV _____ +___% DDV_____ PV+DDV _____				
1.	Prodaja blaga za 13.200,00 €. a) Knjižite oddajnico blaga. b) Knjižite prodajo za gotovino. NV _____ +___% RvC _____ PV _____ +___% DDV_____ PV+DDV _____				

VIRI:

1. Slovenski računovodski standardi 2006– SRS 4, SRS 39.
2. Mednarodni računovodski standardi: Zveza računovodij, finančnikov in revizorjev Slovenije, Ljubljana 2008.
3. Kontni okvir za gospodarske družbe: Zveza računovodij, finančnikov in revizorjev Slovenije, Ljubljana 2009.
4. Revija za računovodstvo in finance, Ljubljana 2008, IKS 9 – 10.
5. Stanislav Pupis, univ. dipl. ekon.: Zaloge, Šola poglobljenega knjigovodstva 2008.
6. Dr. Stanko Koželj: Računovodstvo, natis. Zveza računovodij, finančnikov in revizorjev Ljubljana 2007.
7. Tanja Batistič: Delovni zvezek Računovodstvo 2, DZS 2004.
8. Pravilnik o stopnjah običajnega odpisa materiala in izdelkov (kalo, razsip, razbitje, okvara).
9. Pravilnik o vodenju evidenc v trgovini: Uradni list RS, št. 51/1999.
10. Spletna stran za kalo: http://racunovodja.com/clanki.asp?clanek=3103.
11. Spletna stran za kalo: http://www.ozs.si/obrtnik/prispevek.asp?IDpm=830&ID=1620.